

Evral Hida, Derzum Idret.

سیاسه‌تی دوورووی ئیران یادی ۵۰ ساله‌ی راه‌په‌رینی ده‌رسیم

له دوا‌ی رووخانی حکومه‌تی، هه‌م‌شان‌ی له ئیران، نه‌توهه - کانی نهمه‌ره فارسی، وه‌ک (کورد و ئازهره‌یاجانی و به‌لوج و عه‌ره‌ب و گه‌لانی تر) که به‌تیکرایی ژماره‌یه‌یان ده‌گاته ۱/۴ خه‌لکی هه‌موو ئیران، داوا‌ی مافی چاره‌نووسی خویان کرد به‌تایه‌ت مافی خودسوخاری له ئیو چوارچۆوه‌ی ده‌ولتی ئیرانی به‌کگرت‌سوودا. به‌لام سه‌رگه‌ردایه‌تی ئایینی ئیران شه‌م مافه‌ ره‌وایه‌ی شه‌م میلله‌تانه‌ی به "جودایوونه‌وه" دانا و به‌گه‌رده‌وه‌یه‌کی دژ به "شورش" له قه‌لهم دا. هه‌ر چه‌ند به‌قسه‌ی ره‌سمی گو‌یا هه‌موو گه‌لانی ئیران ئازادن و مافی ته‌وا‌یه‌یان هه‌یه، به‌لام به‌کهرده‌وه مه‌لاکان که هه‌موو حوکمه‌یان به‌ده‌سته‌وه‌ لایه‌نی هه‌یه، هه‌ب گو‌ی ناده‌نه به‌رژه‌وه‌ندی شه‌م نه‌توانه و به‌ته‌وا‌وی له به‌رئه‌وه‌یه‌کاندا نوێه‌ریان نیه. شه‌م به‌رنامه‌ی له کانی خو‌ی دا بو‌ چاره‌سه‌ره‌ کردی. مه‌سه‌له‌ی شه‌م نه‌توانه دانرا بوون، هه‌شتا هه‌ب کامه‌یان ته‌ به‌جی نه‌کراون.

هه‌ر له سالی ۱۹۸۰وه، به‌نیازی چاره‌ سه‌رکردنی گه‌روگرتنی مه‌سه‌له‌ی کورد له باری ئابووری و فه‌ره‌نگی و ته‌ووێژ ده‌سه‌ت بیکرا. به‌لام شه‌م و ته‌ووێژه، هه‌جی به‌هه‌ب نه‌کرد و له به‌شوان سو‌یای ئیرانی و حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران له لایه‌ک و به‌شمه‌ره‌گی کورد له لایه‌کی دیکه‌وه شه‌ره‌هه‌نگه‌یه‌سا. حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران و رێکخه‌راوه نه‌توانه ته‌مه‌کانی دیکه قه‌ده‌خه‌ کران.

بو‌ لایه‌ری ۲

سالی ناشتی و چه‌ک فرۆشتن

گو‌ری نهمه‌ره‌یه‌ بیکگرت‌مه‌کان سالی ۸۶ به‌ سالی ناشتی جیهانی دانا، به‌ هه‌میگه‌ رازانه‌وه‌ی جیهانیکی ناشتی ئامه‌زه‌ نه‌مه‌ش هه‌ر به‌ رووبی دهنکی دایه‌وه‌وه‌یه‌زه ناشتیخه‌وازه‌کانی دنیا، به‌شتمانی خۆیان دا پاتی. روزانه‌مه‌کانیش ماس و خواستی شه‌م ده‌نگه‌یان پلاو کرده‌وه.

هه‌تری نه‌هه‌ر به‌مه‌انه‌ی جیهان، به‌هه‌چوا نه‌ی شه‌م دهنکه هه‌ر له گو‌رچه‌کانی خو‌ی نه‌ بوستا و به‌گه‌ره هه‌ر لاشی به‌لادا نه‌کرد.

له‌م ژماره‌یه‌دا کوردستان و کورد کوردستان له‌ چاهه‌مه‌نه‌یه‌کان دا گو‌شه‌ی شه‌مه‌ب لێته‌وه و له‌سۆی

شاکر پێزان له‌ گه‌له‌ک دینه‌وه. نویسنی: رادی کوردستان مه‌له‌مه‌دیکی شاکر په‌سه‌ ده‌وه. به‌لام چاره‌ سه‌ر نه‌کردنی کۆشه‌ی نه‌ته‌وا‌یگی و گو‌نه‌ لایه‌تی، گه‌روه‌یه‌سه مه‌له‌مه‌دیکی شاکر پێزنی سیاسی به‌ گه‌له‌ک دینه‌وه شوته‌وه. به‌گه‌له‌ک له‌سه‌ر دینه‌وه شوته‌وه شاکر پێزانه ده‌ریسه. سالی ۱۹۳۶ حکومه‌تی تورک ئاوا‌ی ده‌رسیمی گو‌ری و ناوی نا "توسجلی" گه‌ره‌مه‌ریس سه‌رچاوه‌ی شه‌م شاکر پێزسه،

گالته به‌ "نازادی"

پا‌زده‌ی مانگی خه‌رمانه‌ی راه‌ردوو له‌ تورکیا بو‌ چاونه‌وه‌ساندنسی خه‌له‌ک و راگه‌شانی سه‌ریجی و لاتانی ئورویای روژئاواو هاو به‌هه‌نه‌کانی تورکیا له‌ ناتو‌دا، وه‌ بو‌ رێگا دان به‌ تێکۆشانی سیاس نهمه‌یه‌کی سه‌د کەس له‌ رێبه‌ریانی حه‌زبه‌ سیاسی به‌گانی پێشو، په‌رسی گشتی به‌رپۆه چوو. وه‌ک ده‌زانین پاش گو‌ردای فاشیستی سالی ۱۹۸۰، تێکۆشانی سیاسی رێبه‌ریانی حه‌زبه‌ ساسه‌یه‌کان و گه‌له‌ک کەس سیاسی ده‌نگه‌ له‌ تورکیا قه‌ده‌خه‌ کرابوو. حکومه‌تی تورکیا چه‌ند ساله‌ ده‌وڵ ده‌دا که به‌ته‌ شه‌ندام له‌ بازاری، هاوه‌ش ئورویادا. به‌لام زۆر له‌ حه‌زبه‌ ساسه‌یه‌کانی ئورویای شه‌ندام له‌ پارله‌انی ئورویادا دژی به‌شه‌رداری تورکیان و له‌ به‌ر ئه‌وه‌ پێ دادگه‌رن که هه‌تا له‌ تورکیا ده‌وکراسی "به‌شپۆه روژئاوا" به‌ره‌هه‌ر نه‌بێ و مه‌سه‌له‌ی که‌هه‌ته‌یه‌که له‌سه‌ تورکه‌ چاره‌ سه‌ر نه‌کری. ئایه‌ تورکه‌یه‌ له‌ بازاری هاوه‌ش ئورویا به‌ شه‌ندام ده‌ریگه‌رتی.

پاشاوه‌ی ل ۵

پاشاهي ل ۱ سياستې د ورووويي نيران

خوښي ساقي خلقاني نارې سو
 كوردستان يو سركونكرنې پروتسموهي
 كوردستان و كوشتاري خلك ، نسانت
 سنالې ۱۵ ساله شي به كوشتن مه حكوم
 كړد . لهو كاتوه هنري چمكداري نسوان
 به نوپ و نماره ناوچه كوردنشنه شان
 سوځاران دهكا و ، كوردهكانيان به
 زوره ملي له خاكي خو ودر ساوه و له
 شونې دنگي نيران نيستهجن پان دهكش
 هروها گنج و مېرمنفدالي كورد
 زوره ملي دمگړن و يو سرپارزه خاسه و
 جبههې شرپان دمغزې .

كارېدنه ستاني تاران له ننيوان سوني
 و شمعدا ، نوي دووېرېكي دهچتني .
 سياسي حكومتي شېلاسي له باره ي
 چاره سرگردي مسله رموي و راز ، له
 مغلينده دوورمكاني نيران بيهي بوه له
 پرو و فريودان ، نسانيت له كوردستان
 هج جوړه شېلاحياتيكي زهوي رووي ندادو
 و رموي و راز به سر وهرېر تيران دا ،
 دانش نگراره .

حكومتي نيران سياسي نيران
 كوره ، مرنسوخاوي كه له سر مراهضي
 شمعدا نراوه ، مراهسر شو كه لانه ،
 نسانيت ميللتي كورد نغرتوه دها .
 لوكل نغتموهي كورد فرق و جوداسي
 راديني و سياسي له ناو بردن نغرتوه
 زنيا ناخوځندهكاني دهسه لات دار ، سه
 سرگرداني ناخوتلا خوښي ، همول
 ددني كه مسله نغتموايني له ننيو
 چوارچنوهي ديني شېلاسي شمعدا چاره
 سر بگن ، گوډا هموو نيرانمگان كړو
 دهكاهوه يو كاره سرغرتويي نيران
 مسوگر دهكات .

سرگرداني شيعي نيران له گسل
 كه لاني مغري شيعه فرق و جيساوازي
 دادني . له هي مانگي نيسم مگرې
 ۱۹۸۱ ، شيعهكي نغلمه پيروي شمريكا
 سي . سي . ثاغي - بلاوي كردهوه كه
 چاو دتراني ريكخراوي نغتموه بلك گرتوه
 كان كمخسونه شم قضايعنه كسه
 به لاي شرايعكاهوه ، وانه كارېدنه ستا
 نې كوماري شېلاسي نسانت نغتموايني .
 كانيش ميللتي دمرجه دوون - پسا -
 براني نغتموايني له نيران ورك كوښنه
 چاو لي دكركين و هيج مافيكمان نيمه
 نه جبور يو غرتچوون و ودهستنه شي .
 پارچه نانيك شين هره رحمتت و
 ناخون بدوزنوه . بېجكه لهوه حكومتي
 نيران نغتمواينيكان له شري دزي عمراق
 دا ، ورك خوځاكي نوپ بكار دتني .
 حكومتي شېلاسي نيران همول نندا
 خوې معيار تر مري پروتسموهي چمكداري
 نغتمواينيكاني دزي كوماري ديموكراوتيكي
 نغتموايني نشان بدا ، به لام شم شمعدا
 يي تاران پر له درو و دلمعهي خيانه
 نكرانه .

كارېدنه ستاني حكومتي نيران كه
 له ولايتي خوځيان نغتموايني شميره فارسي
 دهچوستننوه و هج مافيكمان يو فابل
 نين ، دهبا نهوي كارماني نغتموايني
 يو مسله حكمتي خوځيان به كار يتن .

ريزيهي نستانې نيران دهسوهوي
 (شوشي شېلاسي) خوې بگمخيتنه
 ولاتاني دراوستني له زير چاوه دتري و
 رېنبراييني تاران دا . يو نه جني هيناني
 شم مېسته ناخوتلا خوښي نغتموايني
 دا كه لشكريكي شېلاسي ۲۰ ميليوني
 ريك بخت يو شهو به زوره ملي له
 ولاتمكاني زوره ه لاني نغتموايني
 نمونيك حكومتيكي نغتموايني شيمسه
 دايمه زريني . به لام نا شينا شوو
 نغتموايني تاران هچني به هيج
 نغردوه .

پاش شوهي كه سرگرداني شيعي
 نيران ، هوښي نمان به زوري جهك
 دهسه لاني به سر عمراق دا به هينسي ،
 شم چاره دهچوي نغتموايني يو ناردي
 شوشي شېلاسي ناخي بكانوه .

حكومتي تاران هم دواپاندهدا ،
 وهمول و نغتموايني زور كوډتوه ، لهوه
 دهترسي كه برنامهي ناخوتلا شوهي
 نغتموايني كه حكومتي كاسي سول
 پيشنماري كرده ، سرگردي و نغتموايني
 نسانتي نوي بيهي پيشنوايني كه لاني
 نيران يو سرغرتويي نغتموايني .
 شم بواره دا سترانيزي سرگردانيه
 نې كوماري شېلاسي نيران ، راست
 ورك سترانيزي و سياسي شمريكايه ،
 كه روخاندې حكومتي ديموكراوتي گملي
 نغتموايني پارمعي نغتموايني يو " ديني -
 شېلاسي " پروپاگاندهي پتوه دهكا .

ناخونده شيعهكاني نيران باش دهراين
 كه وهرعي شېلاسي له نغتموايني چسي
 به سر نغتمواينه ، به لام نوان له نانت
 شم راسته چاو دسوقتي . له نغتموايني
 نستان چ سوني و چ شيعه مراهسر له
 دين دا نارمان . نا شكاربه كسه ۸۰٪
 ميللتي نغتموايني سوني مراهسر ،
 به لاکاسي نغتموايني هاو كاري نغتموايني
 له گملي حكومتي ديموكراوتي نغتموايني
 نغتموايني دهكان له كاتيكا گملي
 كورد له نيران باش دهراين كه رفتاري
 شيعي نيران له گملي سوني مراهسر .
 كان چونه .

حكومتي شېلاسي نيران له كاتيكا
 هيج مافيك يو نغتموهي كورد له نيران
 فابل نيه ، دهچوي دلسوزي يو كوردهكلي
 عمراق نكا . دووروي له سياسي كار .
 دهستاني كوماري شېلاسي نيران ههر
 لهوه دايه ●

كورد و كوردستان

" كورد وكوردستان " نوو- يني : م . س .
 لازميركي .

شمه سر حكمتي و تاريخه كه نوو- يني
 به نار بانگي سوقيتي " دوكتور لازميركي " .
 له " كتيبي مسله ي نغتموايني له ولايه
 تازه نازاد بوهكاندا " پلاوي كردهوه - شم
 كتبه سالې ۱۹۸۱ له مسكو دهرچوه و شم
 و تارمش ۳۵ لاره ي كتبه دهكي گرتننوه .
 شم له بهر كرتني و تازه كه كورته ي نيوه -
 روگي يو ناكاداري خوښه راني به رزي سر
 نيمه نوي بلاو دهكمنهوه - هيوادارين له
 واروژدا ، و تازه كه هه موي به كوردي بلاو
 كرتنه وه .

له سره تازه نوو- يني په نچه بوچند
 راسته كي هيزوي راده كيتني ، له باره ي -
 په يدايووني مه سله ي كورد و مېژوي خوځيانه
 وي و رلي كورد له مېژوي و لاني روزه لا
 نې نيوه راست دا .
 پاشان نوو- يني دپته سر خاسه يني تايه
 نې مه سله ي كورد رولي شم له بار و دو -
 خي نا لوري نستان جېپاندا نوو- يني چوا
 فاكور (هوكار) دهست نيشان دهكات سو
 په يدايوون و بهر ه پيش چوون و سوسندو
 دزوار يووني مه سله ي كورد .

۱ - هو كاري جوگرافي : ليره دا باسي
 خاكي كوردستان دهكا كه دهكويه خواريوي
 روزشواي ناسا . پاشان دفتي : كوردستان
 وانه ولايتي كوردان ، هج كاتر خكه و شكي
 سر به خوې نغتموه بهر ناره . به لام رازوي
 كوردستان ورك و لاني كوردان دهكمرته وه
 يو - دهدي ۱۲ و له سده ي ۱۴ شا جني
 خوې گرتوه . نو يني دپته سر شهو كه
 مه سله ي كورد ، نغتموايني كوردانه ناگر -
 نغتموه كه له خاكي كوردستان دا دهزين .

بلكوو شهو كوردانه دهكمرتهوه كه له
 بهر چند هوبلك دور له خاكي كوردستان
 دهزين ، با خود گوډترانووه يو ناوچيه .
 كي تر به پنجوانه ي نيرانده ويدي خوځيان
 پاشان نوو- يني په نچه يو شهو را د م -
 كيتني كه جېپوگيتنيكي كوردستان له دوآ
 شمري بيكهي جېپاندا كوځراني په يردا
 هات . به تايه يتي خوځو و خواريوي
 روزه لاني كوردستان كه پاش دايه شكريني
 ولاتاني عمر يني - مېتراني شهبانوري -
 عوسمان ي راسته خو كومه زير كوډنرو -
 تي شنگليز و مراهسوه . " پاش شمري
 دووه يني جېپانې شنگليز و مراهسوه
 ناچار بوون عراق و سوريا به جني بيگن ،
 به لام كوردستان به جوار پارچهي مابهوه
 شم جوړه كوردستان له باري جوگرافيه وه
 كهونه نيو ژاني نيوه خوځي و پيوښدي
 نيو نغتموايني توركي و نيران و عراق و -
 سوريا . بيكومان شگه ر پدا و سه بسري
 له خشه (بكات شې دهكا كه بارو دوخي
 كوردستان و دهروپيشي راسته خوځيتوه
 ندي به بيگيتني سوقيتهوه هه به .

پاشان لازميركي دهبيزي : كوردستان
 يو شمير پاليسته روزنا و اوبه كان گونگي
 يكي سترانيزي سره يكي هيه ، چونكه
 له وپوه دواوښتي همرشه له سيوري خوا
 زوي بيگيتني سوقيتي و شو و لاتانيه
 شاسپاي روز شاوا بكرني كه سياسي نسي
 دهرهوه نيو خوځيان پيشكه و نوو خوازه .
 پاشان نوو- يني په نچه يو شهو را د م -
 كيتني كه باري جوگرافياي كوردستان ،
 چوا و كمز و مېدهه كاني باريكي گونجا -
 وي خياني پارنيزانسان هيه و شمرووني
 راپه رينه كاني كورد له سده كاني ۱۹ و ۲۰
 له نيران و عمراق شهوي سلطانهوه كه
 له شكري نيزامي له بهرامهر خياني
 پارنيزاني كوردهكان كه شارمزاپان زوره
 له سروشت و باري ناوچمكمان خو رانا -
 كرتي .

نوو- يني دپته سر باري دولتونه
 ندي خاكي كوردستان . به تايه يتي نوت
 كه له هر چوار پارچه ي كوردستان دا هه -
 به . جوړي نغتموه و هه راني له لايه ك
 و له لايه كي ديكه ي تاقه سر چاره ي كاني
 نوت له توركي و سوريا له خاكي كورد -
 ستان دايه .

نوو- يني پاشان دپته سر باسي زماره
 و زمان و زارواوه كاني كوردي و دولتونه
 ندي كولتور و نغتموب و دين له كوردستاندا
 باسي شهو دهكا كه كوردهكان روز جېپا و
 له گملي شهو ميللتماني كه دستيان به
 سر داگرتوون . شم باره يوه چند خالنگ
 دهست نيشان دهكا ، ورك زمان و بنياتي
 گوډه لايه يتي و پيوښدي خياني يني و باري
 مراهروني . شهو جېپا و زامش بوته هو ي ما -
 نهوي كورد و نه توههوي له نيو شهو كه
 لانه دا نوو- يني باسي شهو دهكا كه :

۹ / ۶۱٪ كورد له توركي دهزين .
 ۳ / ۲۱٪ له نيران ، ۹ / ۱۵٪ له عراق ۳ / ۵٪
 له سوريا ، ۱٪ له سوخت و ۱ / ۵٪ له ولاتا -
 نې تر شهو شگه به گشتي كورد وهر بگر -
 ين . به لام شگه باسي هر پارچمهك له
 كوردستان بگمبن ، به جوړيكي تر ده سي .
 پاشان نوو- يني دپته سر باسي همول
 و نغتموايني ريزه دهكان يو گوډي باري -
 دشموگرافي كوردستان كه له لاله كاني
 ۲۰ - ۳۰ كماليهكان دهستان پيكرده و
 تا شنتاش ههر بهر دهواسه ، يو نمونه
 رووني دهكاهوه كه : له كوناني شمري به
 كه يي جېپاندهوه ، تاساله كاني ۲۰ ژماره
 كورد له كوردستاني عراق - شهوانه ي له
 كوردستان دهزيان - ۵ / ۴٪ كم بوه ، له
 كاتيكا زماره ي غرب له هو ماوه به دا
 ۵ / ۷٪ ريشه بوه . ههر وها باسي گوډيا -
 نهوي كورد دهكا كه له لايه دولتوني
 سورياوه به پيش نغتموي ايشته ددهي عمره
 سي ، يو ناوچه كاني تر كه بيزانووه .

ګوردستان له چایه مه نیه کاند

پلاو کراوی "ګار" شورګانسی کومیټی وایندی ریکخراوی لاندیسی بانې خلګی شیران "اکثریه" له ژماره ٤٢ ی ځویدا له ژیر - و نهشا - نی "ریګای سرګونې چې لاندیسی نعتویې خلګی ګورد" و تارکی پلاو ګردتوه دهنوسی :

" ٢٨ ی که لاویز ٨ سال له په لاساری هیزه کانی سفرکوت " یسی خومینې پو سر جو ، سوسی نیشتمانی خلګی ګورد راندسری ٢٨ ګه لاویز- ی ١٣٥٨ خومینې فرمائی دا ګه جو لاندیسی نعتوای پتیر - پان ګورد سرکوت بکری ، هر ٨٠ کانه صدا ریکخراوګانی چپ و دتوګرانیک له سرانسری ولات ګه ونه په پلا- ماری حیزب الله ، شو هاوکاتیه سه هملګهوت نموو ، خومینې له پیوندی جو لاندیسی سرانسری چینی کریکتر لګل جو لاندیسی نعتوای پتیر ګه لاسی زیر سوسی شیران ناګادار بوو . لسهو پیوندیه دفترسا ، یزیه سرکوتګردنی هرمنک جو لاندیسی له بک کات دا سه پتویست زانی و دهستی لی رانمګرت . شستا ٨ سال له ٢٨ ګه لاویزی رهت رادسری ، جو لاندیسی نعتوای پتیر ګلې ګورد ، هر وک جو لاندیسی تۆر شکرې سرانسری ، فوناخ یی له هوزار و نشوی بریوه ، فیسری دهری پتیرخو ، تاقی ګردنوهی باشی کو ګردتوه . جو لاندیسی ګلې ګورد ، به ګوشت و پتسی څوې ، سه نرخی گیانپازی زور پتر له هموو کات لمر راستیه تی ګمیشونه ، که به بی پیوندی له ګل جو لاندیسی سرانسری چینی کریکتری شیران که به هسوی ریکخراوه کومونیسټیکانه نوپترا - پتیر دهکری ، خصاتګه ی دوره نیمه- نیکی روونګی نیمه .

ګلې ګورد چ له کانی له دار دانی فازی محمد و ج له کانی کوشتنی شریف زاده دا ، هلوپتسی درندانه ریزمی پاشای پتیر لګل مسئلهی نعتوای پتیر تاقی ګردوه ، پاش شورش شیرانش درندمی ریزمی ویلای پتسی فقهی . عبارت به جو لاندیسی نعتوای پتیر به چاوی څوې دیت - هر لمر کانه صدا بو چوونی هلپرستانه ی رهوندی بورژوا لیرالی بازارګان و سریکه کانی تا دهکانه جبهه ی میلی و ش دیګه ش تمنا ګرد - دنیسی که بورژوازی لیرال دزی مافی دیاری - ګردنی چارمنوسی ګه لان و خودسو - څناری ګوردستانه ، شم روز خلګی

ګورد دمیټی که هتره کانی سورژوا لیرالی شوپوزیسونی ریزم ، کاتیک ناوی خودموختاری ګلې ګورد لسه نیشتمانیګی نازادی دیموکراتیسی و شورشګردا دمیټی ، دس به ګلې ناوانی جیاواز پخواری بهز دهکتهوه . شم تاقیګردنوهانه ګشتیان شهوه دهسلفمین که تمنا جو لاندیسی کومو- نیستی شیران به ګوټری سروسخت و چههری څوې ، همیشه پاریزسری ګه لاسی زیر سوسی ولات بووه . تمنا کومونیسټګان به بی فیدو شهرت مافی ګه لان بو نیاری ګردنی چارمنو- سی څوټیان بهرمنی دمناسن و سه ګردومش دفاعی لی دهکن . سیاسه تی جهوت و هله ی ریکخراوی شته له برانبر جو لاندیسی نعتوای پتیر ګلې ګورد له ساله کانی ٦٠ و ٦١ دا ، ناتوانی شم راجتیه لمل و نارمواوی بکا که جو لاندیسی کومونیسټی شیران به لی براوی له مافی دیاری ګردنیسی چارمنوسی ګه لان و به تادیبت ګلې ګورد دفاعی ګردوه و دفاع دکات . له سر بنچینه ی تاقیګردنوه کانی سرور ، پتویسته جو لاندیسی ګلې ګورد لمر بیرو بو چونه زرګار بکری که بی وایی سورژوازی لیرال وستنی خودموختاری دهسلفمین . دمیټی شم جو لاندیسی بهلی براوی بخرتیه سر ریګای به کمتی لګل جو لاندیسی کومو- نیستی و کریکتری و ریکخراوه پتیر- وکانی - رارایی و دوو دلی لمر ریګا- پدا څاخره ګه ی به زبانی ګلې ګوره تعاو دمیټی . جو لاندیسی نعتوای پتیر ګلې ګورد به بی شم به کمتیه به ناتوا نی مافی بی شیل ګراوی څوې ودهسی - بهمتی ، هر لمر شو به مایه به که ریکخراوی شته بو شم لیک نپزیک بوونه و نیکوشاوه و پلینوسی مانگی رهزبری ٦٢ ی ځویدا حیزبی دیموکرتک نی بو پکیتی ګردوه بانګ ګردوه لسه در وضعی بهری دزی شمیربالیستیسی - دیموکراتیسی ، حیزبی دیموکرات پتیراوی ګردوه - شهوه پیوندی سه ریکخراوی شهوه هیه ، همسو درمتا- نیګمان بو دابین ګردنی هاوکاری و به کیتی همسو هیزه کان به کار ځناوهو به لی براوی لمر بارموه هنگامان تاوه به داخوه حیزبی دیموکرات بو به جی ګماندنی شهوه څو ش رایګمانسدهوه ، هشتا هنگاوی هلنه هیناوه ، شهوه له کاتیکدا که جو لاندیسی نعتوای پتیر ګلې ګورد کهوتونه بارو دوخیکسی دژوارو نالصار ، و پیډاوستی به کیتی

هیزه نیشتمانیه کانی ګوردستان لګل هیزه شورشګرو پتیرکوه توخوازه کانی سرانسری شیران له هموو کاتیک پتیر بووه .

جو لاندیسی نعتوای پتیر ګلې ګورد هر او لګل قبل و تله ګه ی ریزیمه کوټی سرمتکانی شیران و عراق رووبه- روو بووه . ریزمی شیران معلول دندا هیزه کانی دزی حکومتی سداس خجاسه خرمتی څوټوه ، سداس میش هر شو سا ریزم له پالتوټو دانی شوپوزیسونی به کتردهست ناګریتوهوه . توب بارانګرد نی بکمانی ریکخراو وحیزبه شیرانیه کان له ګوردستان ، له لایهن ریزمی عیرا فتهوه ، بو شهویه که شو هیزانه پتیر بکیشته ناوچه ی زیر دهسه لاسی څوې و- شیراده ی څوې به سریران دا سه پتیر شستا هیزه پتیرکوه توه کانی شیرانی دانیشتووی ناوچه نازاد کراوه کانی ګور سانی عراق ، کهوتونونه نیو مهینګنه و پلا هیمسنه هر نلک ریزم و لمریز- فشار دان ، له برانبر شو سیاسته دا ، هیزه پتیرکوه توه خوازګان له هر ولایتیکدا ، پتویسته له لایتیک پتیرکوه وه پدک بګرن و له لایتیک تریشهوه له ګل هیزه پتیرکوه توخوازه کانی ولات هاوکا- ری بکمن بارو دخی دژوازی شستا که جو لاندیسی څلګی ګوردی له ګل جو لاندیسی کومونیسټی پتویست تر ګردوه . شم به کیتی به ستراتیزیه و ناګریت لګل ناکنیک بیګوریموه - جو لاندیسی نعتوا- پتیر ګلې ګورد لعیډوه ولته کوټه پتر- سته کانی ناوچه و رهوندی بورژوازی لا- ندا ، هیچ هاوکار و هاوکریکی دلنیا فر خوزاګر نادوزتیهوه . پتویسته لمر شو بهر بهر ګردنه له نیوان جو لاندیسی کومونیسټی ورهوندی بورژوازی دا ، دست بکیشته شهوه . ریګای بهری دزی شمیربالیستی و دیموکراتیسی ، به ریګای هاوکاری و به کیتی له ګل جو لاندیسی کومونیسټی دا تی دهریټی شته بو دابین ګردنی شم به کیتی به ریګای به جی که پاند- نی نامانجفکالی ګلې ګوردی ددهکانه وه ، له هموو هه نګاویکی به ګردوه ی حیزبی دیموکراتی ګوردستانی شیران- پیژوازی ده که یی .

روژنامه ی " شوتیچیتسکی فرونت " نویسی : سټیککا پیرقانوا " بهر بونوهوی تسور و نوپتیری نازانسی شاسوټیتد پریس لهو سو لاپهری ٨

پاشماوی ل ١ سالی ناشتی و چهک فروشتن

ژماره ی شمیری چهکدارانه ناوچه

٢	٤	له خوارووی شاسیا
٨	٨	لمریزه لاسی دور
٦	٦	له روزمه لاسی نیومرا
١١	١١	له شه فریقا
٦	٦	له شمیربای لاسی

زوربه ی شم شعرا نه بیچکه له شعری شیران و عراق به شتوه ی شمیری پارنیرا- نی دیریز خامین بوون- لمانه ٤٦٠ لمان له چلکانهوه ، (٢) پان له پتیر (٢٠) ساله وه ، (١٧) لمان پتیر ده سات و تمنا (٨) لمان له دوا ی ساتی ١٩٨٠ وه داګیر- ساون- زور ده ګمه نه که کوټاپه یان پتیر هر چنده هیتدی جار چند مانګنیک دهوستن- به لام لپاشان به همان ګورد تونیموه دست پی دهکتهوه .

له نیوه شم شعرا ندا که سربرای حکومتګان بهشدریان تیدا بکردوه ، سالی ١٩٨٦ ژماره کوژراوه کان لسه هزار کس تبهری ګرد بوو - له شعر- کانی تر دا دمان هزار سربرای بهشدرای ګردوه و زیاتر له (٣) ملیون که شیمان تیدا کوژراوه ، له لایکی تریشهوه (٥٠٠) هزار سربرای بیګانه له (٧) شمیری نیو ځویدا بو ناو بزی ګردن بهشدرای بوون- لمر ناوکوپانه دا شمیرکا چش داوه- به (١٦) دولتی شعر ګرد و سولنست به (١٤) دولمت .

هوی شم ناوکوپه چهکدارانه دکنر- پتیر بو ګیر و ګردنی شایینی ، کیشی هردی ، سر به څوټی پان شونوموسی ، ګیرو ګردنی شاپوری و هند- لراپوټه که باسی شهوه نه ګردوه که هیتدی لمر شعرا نه شمیربالیستګان ، به تابهت شمیربالیستی شمیرکا سازمان ګردوه و پان به دندان و نازاوهی شوانهوه ساز بوو بو پاریزګاری بهرمنوه ګمانیان) راپوټه ګه له باره ی شمیری شیران و- عیرا فتهوه دمتی : شمیرکی وا څوټاوی له میژودا له دوا ی شمیری کوریا رووی ندا وه - ژماره ی کوژراوه کانیسی له ژماره ی کوژراوه کانی هموو شعرا کانی سه رب شمیرا شیل پتر بووه .

څو به هیز ګردن :

به پتیر راپوټه که شمیرکا ، بهریناسیا و فرمنسه له پتیر پتیر څو پر چند ګردن دان .

جیبانی سټیم و روز ه لاسی نیوه راست .

له نیو ولاتنی جیبانی سټیم دا- روز ه لاسی نیوه راست ، ګورترین ګرد- باری چهک بووه . هر چند شاپوری بهکی زور وچوه و نرخی نعتیش تعاو دابهر- بووه . سو لاپهری ٧

شورشی سوسیالیستی و مافی نئتوهکان له دیاری کردنی چارنووسی خودا

تیزی سیم

تیگه‌بختنی مافی دیاری کردنی چاره نووس ویتوهندی شو له گهل فیدراسیون.

مافی نئتوهکان بو دیاری کردنی چاره نووسی خودا به تیگه‌بختنی سیاسی، راست به مانای مافی سفر به خۆبیه و مافی جیابوونوهی ئازا دایه سیاسی له نئتوهی زوردار. نهم وسته دیموکراسی سیاسی به چەشتنکی روون به مانای ئازادی ته زاری پروپاگانده به قازانجی جیا بی و چاره سفر کردنی مەسلە جیا بوونوهی له ریگای پرسی گشتی بو نئتوهی که ده‌بوی جیا بیهوه.

دیاره نهم وسته به هیچ جور له گهل ویتنی جیا بوونوهی له ت کردن و پیک هتانی ولاتی بچوک وهک بهک نه. نهم وسته نهیا ده‌برینی شیاگهر نهی خهباته، دژی ههموو چەشتنه سه میگی نئتوایهتی. نهمی دیموکراسی و لات ههر چەندی له ئازادی تهوا وی جیا بوونوه نزیک تر بی بویتیا ری جیا بوونوه به کردوه که متهتر و لازتر دهی. چونکه به‌ره‌وه‌ندی ولاتی گهوره هم له‌باری پیکوتننی ئابوویری و هم له‌باری قازانجی کو. مه‌لانی خەلکوه سوگهره. بانهوش بگوتری که نهم قازانجه له گهل گه شه کردنی به‌رمایه‌داری زیاتریش.

دهی. دان پیدانانی مافی دیاری کردنی چاره نووس، له گهل دان پیدایانی فیدراسیون وهک بهک وانیه. ده‌کری به‌لێ براری دژی نهم نهم بوهستی و ههر لهو کاتهش دا، لایه نگری سفترا لیزمی دیموکراتیک بی وه فیدراسیون وهک تاقه ریگای ناوه ندی دیموکراتی تهوا، له نا بهرامێه نئتوهی به باشر بزانی.

مارکس وهک سفترا لیستیک، ههر له بهر نهم بووکه فیدراسیون ئه‌هرله ندی له گهل ئینگلستان له به‌رده ستر کردنی به تۆپزی ئه‌هرله له لا یفن ئینگلستانه بی باشر بسوو. ئامانجی سوسیالیزمه‌ک ههر نه هیشتنی دابه‌شکردن و له‌تکردنی خەلکه به ولاتی بچوک، نەک ههر لیک نزیک کردنوهی ئهوانه، به لگوو نیکه‌ل کردن و بهک گرتنه وهیا نه.

بو نئوهی که نهم ئامانجه بیه دهست، نهم دهی له لایهک بیرو باومری کوته پهرش "ریشر وئو مارو- ئیر" له‌باری به روالهت "خود موختاری فەرهنگی میلی" بو کومه لانی خەلک روون که‌بتهوه، له لایه کس تریش داوا ئازادی نئتوهکا. نی بی دهست و ستم کیش بکه‌مین. شویش نەک به وشه وزارای ههرمه و تاروون، نەک به به‌بانامی سی سوهرۆک، نەک به شعرش که بشتن

به‌رامدی سوسیال دیموکراسی به پێچهوانه‌ی نهم خهپال و ئوتوی خۆ ریکخه‌رانه و بهر چاو تهنگانه، دهی دابه‌شکردنی نئتوهکان به زوردارو زور لیکراو، وهک دابه‌شکردنی بنچینه بی فره گرتنه له ههل و مهرجسی ئه‌هریالیزم دا بیه‌ننه گۆری.

به پیشوای هه‌فتا ساله‌ی شورشی مه‌زنی سوسیالیستی ئوکتوبر

و زاروهی ره‌مەکی و بی مانا و هیچ و بوجی دوویاته کراوهی، زور زاتی پاسیف واز به‌ینی. پرولتاریا ناتوانی له‌تاست مه‌سه‌له به تایهت لئالمبار (بو بو بورژوازی ئه‌هریالیستی له‌باری سنوره‌کانی ده‌وله‌تیهوه که بناخه‌یان له‌سهر ستمی میلی دامه‌زراوه، خود بیه‌ده‌نگ بکا و پاسی نەکا.

پرولتاریا ناتوانی دژی به‌زور راگرتنی نئتوهی ژیر ده‌ست له‌سهر سنووری ولاتی دیاری کراوا خه‌بات نەکا. شو به مانای خه‌باته له‌پیناو مافی دیاری کردنی چاره نووس به دهستی خود پرولتاریا بیه‌سته ئازاد جیا بوونوهی سیاسی موسته‌عه‌ره‌کان و شو مه‌لله‌تانه‌ی که له‌زیر ستمی نئتوهی (خۆی) دایه، داوا بکا.

ئەگەر وا نه‌ی ئینترناسیونالیزمی پرولتری ده‌بیه‌سه‌ قسه‌ی بچ و له‌سهر نیوان کریکاری نئتوهی زور لیکراو زورداردا، نه‌ به‌روا بوته‌انه به‌ به‌کتر ده‌کری، وه‌ به‌ه‌اویه‌وه‌ندی چینایه‌تی داده‌مه‌زری. ههر وه‌ها دوو رووسی پارێزه‌رانی ریفرورمست و کاتریشکی له‌مه‌ر مافی نئتوهکان له دیاری کردنی چاره‌نووسی خودا له‌ به‌ره‌ی نئتوه‌کانی ژیر ستمی نه‌ته وه‌ی خۆیان که به‌ تۆپزی له‌ ولانی "ئهوان" دا راگه‌ران، هیچ نائین، له‌ قانو‌ه‌دارو و سه‌ر دابوش‌سراو ده‌بیه‌ننه‌توه.

له‌ لایه‌کی دی‌کوه سوسیالیسته‌کا. نی نئتوهی ستم کیش به‌ تایه‌ست ده‌ی له‌ به‌کیشی ته‌واوی بی قه‌سه‌دو شهرت و به‌کیشی ریکخه‌راوه‌ی کریکا - رانی نئتوهی زور لیکراو له‌ گهل

به سوسیالیزم، به‌لکو له‌ به‌رامدی سیاس داگه به‌ روونی و به‌ وردی فور موله‌ کرابی وه‌ تایه‌ست دووروویری ترسه‌نوگی سوسیالیسته‌کانی له‌ نیو نئتوه زور لیکراوه‌کاندا له‌ به‌ر چاو گرتنی. ههر وه‌ک مروفایه‌تی نه‌یا له‌ ده‌وره‌ی راگۆبزی دیکتاتوری چینسی زه‌حمه‌ت‌کیشه‌ ده‌توانی بگانه‌ نه‌ما. نی چینه‌ کان، ههر ئاواش مروفایه‌ تی نه‌یا له‌ ریگای راگۆبزی ئازادی ته‌واوی ههموو نئتوه‌یه‌کی ستم کیش، واته ئازادی جیا بوونوه‌ی ئه‌وان، ده‌گانه‌ نیکه‌ل بوونی ناچاری نئتوه کان.

تیزی چواره م

گه‌لانی پرولتری شورشگری مەسلە‌ی دیاری کردنی چاره نووس به‌ دهستی میلیته‌کان خۆیان

نەک ههر ویتنی دیاری کردنی چاره‌نووسی نئتوه‌کان به‌ دهستی خۆیان، به‌لکو ته‌واوی به‌نده‌کانسی به‌رامدی لانی که‌می دیموکراتی نهمه‌ به‌بشتر ته‌نانه‌ت له‌ سه‌د ساله‌ه‌کاسی ۱۲ و ۱۸ له‌ لایه‌ن ورده بورژوازیه‌وه هاتوه‌ گۆری.

ورده بورژوازی هیشتا به‌ خه‌پال ته‌واوی ئه‌وانه‌ دینه‌ته‌ گۆری و توند بوونی خه‌باتی چینایه‌تی له‌ ههل و- مه‌رجی دیموکراسی دا نابینی و براری به‌ به‌رمایه‌داری "هیمانه" هه‌ به‌ خه‌باتی بوونی به‌کیشی هیمانه‌ی نه‌ ته‌وه‌کانسی ماف به‌رامبه‌ر له‌ ههل و مه‌ر- جی ئه‌هریالیزمه‌دا، ههر ئاوا خەلک فریو ده‌دا و کائوته‌سه‌که‌کانیش دیغامی لێ ده‌کهن.

کریکاری نئتوهی زوردار دیغام بکهن و به‌ کرده‌وش ئه‌نجامی به‌دن به‌ بی شو کاره له‌ بارو دو، خسی خه‌بانته و فیئل و ته‌له‌که‌ی بورژوازیدا ناتوانی له‌ سیاستی به‌ره‌خ‌سووی پرولتاریا و له‌ هاو بیه‌وه‌ندی دیغام بکا. چونکه بورژوازی نئتوهی بی ده‌ست ههمیشه‌ دروشمی ئازادی نه‌ته. وه‌ی ده‌کاته ئامرازی فریو دانسی کریکاران و له‌ سیاستی زورمه‌ودا بو ریک کوننی کوته پهرستانه ده‌گهل بورژوازی مه‌لله‌تی زوردار که‌ل‌نک وهرده‌کری.

بو نهمه: پوئونی‌ه‌کان له‌ ئوتیش و رووسا بو زولم کهدن له‌ جوله‌که‌کان و ئوکراینی‌ه‌کان له‌ گهل کوته پهرستی ده‌کونه‌ که‌مین و به‌مین له‌ سیاستی ده‌ره‌وه‌دا بو گه‌بشتن به‌ ئامانجه‌ تالانچه‌کانی خۆیان، له‌ گهل به‌کیشی له‌ ده‌وله‌ته‌ ئه‌هریالیسته‌کانی حه‌ر یف (سیاستی ده‌وله‌ته‌ بچوکه - کان له‌ بالکان و هه‌ت) ساخه‌ست و باخته‌ ده‌کهن.

نهم به‌یانوه که خه‌بات بو ئازادی میلی دژی ده‌وله‌تیشی ئه‌هریالیستی له‌ ههل و مهرجیشی دیاری کراوا، له‌وانه‌به‌ که‌ ده‌وله‌تسی (گهوره‌) ی دیکه بو گه‌بشتن به‌ ئامانجی به‌کسانی ئه‌هریالیستی که‌لکی لێ وهر بگرن، ناتوانی سوسیال دیموکراسی له‌ دان پیدانانی مافی نئتوه‌کان له‌ دیاری کردنی چاره‌نووسی خودا دوور خه‌توه. ههر وه‌ها زور چار هه‌لکوتوه که بورژوازی بو فریوی سیاسی و تالانی مالتسی (بو نهمه له‌ ولاته‌کانی رۆم) له‌ دروشمی کومارتی که‌لکی وهر گرتوه، شو ناتوانی سوسیال دیموکراته‌کان له‌ کومارتی خوازی لاه‌داو دوور بخه‌توه. ئاشکرایه که وه‌ لانی مافی نه‌ ته‌وه‌کان له‌ دیاری کردنی چاره‌ نووسی خودا، به‌و به‌یانوه که گویا ده‌بیه‌ته‌ هوی "به‌رگری نیشتمانی" کاله‌به‌ه‌ و جیگای بیکه‌ نینه. ههر به‌و به‌یانوه و به‌و بی شهرمی به‌ که‌ سوسیال شو قه‌بسته‌ته‌کان ساله‌کانی ۱۹۱۴ - ۱۹۱۶ بو گشت ویتنی دیموکراسی و نهمه‌ بو کو ماربخوازی و بو ههموو چەشتنکی خه‌بات دژی ستمی نئتوایه‌تی (به‌رگری نیشتمانی) به‌ به‌یانوو دینه‌ وه.

پاشاوهی ل ۱

یادی ۵۰ سالهی رایبرینی دهرسیم

حکومتی تورکیا شو مەلەمدەیی بە ناوچی رایبرین و لەشکری راگەباندووە

سالی ۱۹۲۷ - ۱۹۲۸ لەشکری تورک بە هێزی هەوایی و بە تۆپخانه رایبرینی کوردەکانی سەركوت كرد ۱۸ ی نوامەری سالی ۱۹۲۷ لە مەبەدانی ئیلباز سەك ۱۱ كەس لە رێبەرای كور دەكان لێ دار فران ۰ ژمارەیی ئەوای كۆزراوەكانی كور د بە دەستەووە نەو ۰ سەركوت كوردی رایبرینەكە بە لایەن چونی لێ رادە بەدەری كوردەكان كوتایی هات كسارە ساتی ئەوای ئەم روداوە لە كەتەبی دورگور م ۰ نوری دهرسیم دا رەسەكە دەتاتووە كە سالی ۱۹۵۲ بە زمانی تورکی لە حەلب بۆ كراوتەووە ۰ لەو كەتەبەدا نامە رێبەرای كوردی ناوچی دهرسیم بۆ كراوتەووە كە بۆ كۆمەڵی ئەتەووەكان ۲۰ ی نوامەری ۱۹۲۷ لە ژینگەسراوە ۰

لە نامەكدا كۆتارە: " حەكومەتی تورك بۆ ئە بەن بەردنی ئەتەووی كورد بە سەتی بەرەمی دەست لە هیچ جێنایەت و درنەم بۆكە ئاگرتەتەووە ۰ هەروا دەستی كەردە بە تۆك دانی خاوە لە دواي خانو، گراستە- وە مائ لە دواي مائ، دەستە لێ دواي دەستە ۰ لە تۆپخانهوە بگرە تا بۆ بەبارانی هەوایی و گاری خەكێمە دزی كوردەكان بەكار دەهێتێر ۰ كوردەكان بە دەستەیی دەكەسی لێك بۆلە دەكەن و نایە لە هیچ شۆتوك لە سەدی پێنجی توركەكان زیادتر بێ ۰ لە نامەكدا نووسراوە: حەكومەتی تورکیە ژن و كچی كورد بە سەتی قانۆسی دەكەرتەتەووە و لە مالی توركەكان رایبان دەگرت و لەو رێگا یەو بەشێك لە كوردە- كان دەكاته تورك ۰"

لە سالی ۱۹۲۷ وە لە ناوچی رایبر- پندا، ویلایەتی " تونجلی " پان دامە- زاراندووە ناوچی ئیلباز بۆكە و شەرزجان- یشان خستووە سەر بە لām لە ماوێ ئەم پەنجای سەفەدا جی بەسەر دا هاتو ؟ لەو كاتەووە ئەم ناوچیە بە مەلەمەندی

ماركەسێزم بێرو رای دان نان بە بەر- گری نیشتمانی لە شەركانی و هەك شورشێ مەزنی فەرانسە و یا شەركا نی كاریبەلادی لە ئورویا و هەر وە- ها بێرو رای وە لاتانی بەر گری نیشتمانی لە شەری ئیمپریالیست ۱۹۱۴ - ۱۹۱۶، لە شێ كوردە وە- تاییەتی دیاری كراوی مێژوویی هەر شەریك دە بە جیاواز وەر دەگرت، ئەك وەك (ئەسەلێکی گشتی) پان لە بەند یکی دیاری كراوی بەرنامە دا ۰

پاشاوهی ل ۱

گالته بە ئازادی

حکومەتی تورگوت ئوزال بۆ ئەو کە سەرنجی ولاتانی ئورویا لێ بەرە " دیموکراس " یەو لە تورکیا رایکیشی و بە هومەدەش کە ئەگەر بەرە گشتی بەرەو بچ، خەلک بە فزانجی دەرەت دەنگ دەدا و یاسای ئەدەخە کردنی رێبەرای حەزبە سیاسیەکان هەمە وەك خۆی دەمێنێتەووە، بێرپاری دا بەرە گشتی بەرەتووە بەرە لێ بە پێنجەوانی و بەست و بۆ چونی تورگوت ئوزال، خەلک بۆ هەلەشانی وە یاسای ناو، براو و ئازادی تەركوشانی سیاسی رێبەری حەزبەكانی سەتیش دەنگیان دا و نەخشەیی تورگوت ئوزال سەر نەكەوت ۰ ئەو لێ كاتێك دا كە دوو مەیلۆن كەسیش لە تورکیا بە تاوانی ئەوێ كە سە رێفراندوم قانۆنی ئەساسی كەنەمان شەرفین، پاش كۆمەتە، ۱۹۸۰ دەنگیان نەداو، تا بەنج سالی لە مافی دەنگ دان بۆ بەش كراسیور لەو بەرە گشتی ئێستاش دا نەبانتوانی دەنگ بەن ۰

پێتووستە ئەوێش بەگرتی كە ئەم رێفراندومە ئازادی تەركوشانی حەزبە دیموکرات و پێشكەوتنخوازەكانی تورکیای نەدەگرتەووە ۰ ئەنەم رێبەرای حەزبە بورژوازەكان و ئەنەنات كۆتە بەرست و فاشیستەكان نیش وەبەر ئەو هەلەشانیەو دەكەوتن و رێگای تەركوشانیان بۆ دەگراوە ۰ وە ئاشكراوە ئەم هەنگاوی حەكومەتی تورکیە پێچكە لە گالته بە " ئازادی و دیموکراس " مانایەکی دیكە نەو ۰ چونكە لە ولاتێكدا رێبەراوە دیموکراتەكانی نیشتمانی و پێشكەوتنخواز، بەكەرتەكانی راستەقینەیی - ئەفەیی و سیاسی رێگای تەركوشانیان نەبەن و حەزبەكانی كۆتە بەرست و نێو فاشیست و بورژوازی سۆنەتی بۆ تەركوشان بەرە لێ بگرتن، لە ولاتێكدا كە مەلەمەندیەكانی ئەتەووی و پتر لە ۱۰ مەیلۆن خەلکی كۆرد لە هەموو مافیەکی ئەتەوایی و شەناسی بۆ بەش بگرتن شۆر ئەم جۆرە رێفراندومە ناتوانن كەس بە فریو بەری ۰ تازە بۆ ئەوێ كە بەرەمەر ئەو بەرە گشتی بە ئاكامێك نەبەن و حەزبە سیاسیەكان ئەتوانن خۆ كۆ گەنەو، هەر پاش دەنگ دان سەروك وەزیری تورکیە رای گەیانە كە ئەوێلی مانگی نوامەر واتە پێش كاتی هەلبژاردەیی پارلمان كە دەبواوە ۸ ی نوامەر بۆ هەلبژاردنی گشتی بەرەتووە دەچن ۰ ئەنەشدا پێچكە ئەوێ كە حەزبە دیموکراتەكانی تورکیا ناتوانن لێ هەلبژاردنی گشتی دا بەشار بێ، ئەو دوو مەیلۆن كەس بەش بەرە كۆردەو لە دەنگدان دا بۆ بەش دەبەن ۰ بە گۆڕەیی نوو- پینی روزنامە " جەمەوریەت " چاپی تورکیە لە ۵ مەیلۆن دەنگ دەر كەمەتر لێ بەرست و چوار مەیلۆن كەس لە دەنگ دان دا بەشاریان كۆردەو ۰ بەم بێرە پتر لە ۳ مەیلۆن كەس لە دەنگ دان دا بۆ بەش بێون ۰

بە كورتی هیچ بەك لەو كەرن و بەرە ناتوانن گێرو گرتەكانی ئابوری و سیاسی و كۆمە لایەتی تورکیا چارە سەر بەكەن ۰ هەلەشە دیموکرات و پێشكەوتنخوازەكانی تورکیا بۆ داوەن كۆردنی دیموکراسی و نەهەشتنی رێبەری فاشیستی كۆدەتا هێشتا خەباتێكی سەخت و دوورو درێژیان لە پێشە ۰ بۆگومان بە هۆی بەكۆتای تەركوشان و خەباتی تۆك و پێچكەو بە سەر كۆتە بەرستی و دێكتاتۆری دا سەر دەكەون ۰

بۆ ئاگاداری

P.O.BOX 7066
163 07 SPANGA
SWEDEN

ئابونەتی سالاڤه
- ۱۲ كروڤن سوئیدیە

نەزەمی راگەبنازراوە ۰ لەو پەنجایاندا ناوچی دهرسیم لە باری ئابوری و كۆمە لای- پەتی ئەوێ هیچ كۆزانیکی ئەوێتی بەسەر دا- نەهاتووە ۰ بە گۆڕەیی (ئێنسكلۆپیدیای) تورکیا ۰ تونجلی لە باری پێشە ساری- ئەوێ لە ریزی سەت و پێنجەم دا بە سالی ۱۹۶۵ لە هەموو ویلایەتی تونجلی دنیا نەخۆشخانە بەكی ۷۵ تەختی هەبۆوە ۰ بە هەلەكەوت نەو لە سەلەكانی سەت تا خە فەتا كە جۆلە ئەوێ چەپ لە تورکیا دەبۆزا- وە ۰ كۆردەكانیش كەوتنە خۆ و ئێكوشانی سیاسیان دەست پێ كۆرد ۰ كۆردەكان حەزب و رێبەراوی ئەتەوویی سەر بەخۆی كۆردیان دامەزراند ۰ پان لەكەل حەزبە چەكەكانی تورکیا تێ دەكۆشان ۰

وەك روزنامە نووسی تورك محەممەد شینول دەنووسی: لە سەلەكانی دواي كۆدەتای ۱۹۸۰ لە كۆردستانیی تورکیا مەدرەسەكانیان داخستووە شەدارە " ئەمەنیەتیان " دامەزراندووە ۰ تا قە زانگۆ بەرە بۆ قەت كۆردی ماموستایان كراوتە سەربازخانە ۰ لە تونجلی هەموو دەتێك بارو درخی ئاگاسایی هەبەشاش سەعات ۱۱ ئەو كەس ناتوانن لە دەرەو بێ ۰ ئەوانی دواي سەعات ۱۱ ئەدەرەو مەبە دەگێرن و تا رۆژ ئارار دەدرن ۰ ئەو دواي كۆدەتای ۱۹۸۰ لە تونجلی تا ئێستا دوو والی و دوو ژنەلەمان كۆرتوون ۰ والی شێرنا بە ناوی ك ۰ كۆمەن لەو ئارازی بە كە بۆ نۆزەمەزار دانیشو تەنەسا چوار سەركوت هەب، ئەویش كەس سەربان تێ راناکا ۰ ناو براو دەرێ پێچكە لێ سەربازخانە و شەدارەیی پولیس و ئەنەفەت هیچ بنایەكی تازە لە تونجلی نروست ناگرتی هەر چەندە دانیشوانی تونجلییی تورکی خالیسەن و بە لām لە چا ژباون ۰ روزنامەیی (جەمەوریەت) دەنووسی: لە تونجلی ماشینی پولیس و ئەسكەری لە ماشینی شەهلی پترە ۰ تونجلییی زیندانێكی هەرە كۆرەو لە ولاتی ئێمەدا ۰ لەم شارەدا هەر دانیشو بەك سێ پۆلەسی وەبەر دەكۆق ۰

بە گۆڕەیی نووسراوەی روزنامەیی (حوربە) سالی ۱۹۸۶ حەكومەتی تورکیە دەستەیی چەكدارێ پێك هێناوە ۰ هەر دەستەیی لێ ۹ كەس پێك هاتووە كە پێنجیان خەلکی ناوچەن، لە سەتاسەری سالی ۱۹۸۶ لە ناوچی شەرزجان دزی پارتێزانەكانی كۆرد كەمەلیاتی لەشكری دەست پێ كرا، كە ژمارەیی كۆزراوەكانیان قەت ئاشكرا نەكرد ۰ بە گۆڕەیی ئەزەری رەسەیی دەولەتی، سالی ۱۹۷۰ دانیشوانی تونجلی ۱۵۷ هەزارو ۲۹۳ كەس بۆون ۰ سالی ۱۹۸۰، واتە پاش دە سالی خەلکی تونجلی ۱۵۷ هەزارو ۹۷۴ كەس بۆون ۰

بۆ لایەری 7

نامه‌گانی

گه‌یشتوو

برای بهرینر کاک محمد توفیق له بریتانیاه نامیهکی نوو ناردووبن و ده‌نووس :
 " بیروزیایی سردهمی نوو ئەگم له بابت : ۱- ناوه‌روکی پیشکوه- تنخواز و دیموکراتی .
 ۲- تهرخانگردنی بهشیکی به شیوهی کرمانجی شمالی ، چونکه به سێ شم بشته کوردیی تعاونیه .
 ۳- به کارهیناسی پیتی (رومانسی = لاتینی) له م بشته . تهرورییهی تورکیا اسبابی کرد گوهرینی نووسین بعم بیته سهر شگرتی ، به لام گوهرینی کلمه و زمان زۆر زه‌حمت تهر .
 پاشان کاک محمد توفیق ده‌نووس :
 - هه‌ینکایی هه‌ره کهره‌ی تسی نه‌گه‌یشتن له نووساری کهره‌ی ایسانا نه‌مانن :
 ۱- درێزه‌ پیدانی (جمله) به به‌کار هه‌یناسی چهند (جمله‌ی اعتراضی) که وا نه‌کا (جمله‌ی نه‌ناسی) نووم پیتی و ریزمانسی کوردی نه‌گه‌یشتن .
 ۲- گوهرینی (کلمه‌ی) بیگانه به (وشه‌ی) کوردی - شم تهراده - به‌ک راسته بهو مهرجه‌ی که ۱- گه‌لی کوردی دا به‌شکراوه له ناو چهند ولات و فهره‌نگ و زمانی مله‌تانی تهر و جیاوازی زۆری شیوه‌ی کوردی له کردن و نووسین ، ئه‌چی حالتی بیت .
 شم زاهره‌یه به‌یوه‌ندی بهه هه‌ستی نه‌تواوه‌تی هه‌یه که بهه شیوه‌ی نووسین به‌شانی نه‌دا و هه‌او نه‌تهره‌یی خۆی لی تهریک ده‌به‌یتوه .
 به لام هه‌ر وه‌ک به‌یرو باوه‌ری سیاسی هه‌ندی کس به‌رنو (تطرف) تهر و لای نه‌وان خه‌بات هه‌ر به نووسینه‌وه ده‌زانی گهرنگ (شکلی) زمانه نه‌ک ناوه‌روک . فله‌هه‌ی سوشالیستی و دیموکراتی به به‌چپه‌وانه‌ی نه‌مه‌یه . گوهرینی هه‌ندی کلمه‌ی بیگانه بهه کوردی بهم مهرجه‌ی باسکرا قه‌یدی نیه .

به کار هه‌یناسی کلمه‌ی بیگانه له زمانه‌گانی (عربی) و (فارسی) و (ترکی) و آلو گوهریان به گوهره‌ی زوروف نا راده‌به‌ک هه‌ر قه‌ینا که ، وه‌ک (عقافه = فهره‌نگ) ، فن = هونه‌ر (ممنوع = قه‌ده‌غه) ، به- کاره‌یناسی کلمه‌ی بیگانه له زمانه‌گانی تر (اورویی) هه‌ر به سهر چاو نه‌گهر استلاحی (علم و تکنولوجیا) بن . به لام به کار هه‌یناسی کلمه‌ی (آهه‌سی و محافسی) اورویی له جیگای زمانه‌گانی (خومالی ، اسلامی) به لای من گالته کردنه به زمانی کوردی . سۆ مسال (نظری) نه‌گه‌ن به تیوری ، (عقافه = فهره‌نگ) نه‌گه‌ن بهه اکله‌تور (و هه‌نا (امثال) = خه‌ور) نه‌گه‌ن به‌سگه‌نچه‌هر Signature سردهمی نوو (شوپورسیونسی) نووسه له جیانی (معارفه ، به- به‌ره‌گانی ، دژابه‌تی ۰۰۰) هه‌ندی کس تهر ناگات . نه‌گه‌ر تهر بگات ، به باشی نازانم . چونکه گوهرینی کلمه‌یه‌کی بیگانه بهه به‌کیکی بیگانه‌ی تر به‌ره بهه زمانمان نادا و مهرته‌به‌ی فهره‌نگی کوردی گه‌ره ناگات . مهرجه هه‌ره سهره‌کی له هه‌موو گوهرینیکی (کلمه) نه‌وه‌یه که ناسی ریزمانی کوردیه‌که بگوهریت ، به تابه‌ت سینتاکس (جمله) هه‌ر وه‌ما هه‌موو (کلمه) وه‌ک به‌ک نین له باری ریزمان . سۆ مسال زۆره‌ی کلمه‌ی بیگانه له هه‌ر زمانیکی تر له منگی (noun) زۆر که‌میان له نه‌وعه‌ی (صه = Adjective) یان (فعل = verb) .
 شم له‌گه‌ل به‌لاو کردنه‌وه‌ی ده‌قی نووسراوه‌کی کاک محمد توفیق شم بهه ده‌خه‌ینه بهر روانگه‌و به‌یرو رای زاناکانی زمان و زمانه‌وا- نه‌گان و لاهه‌ری سردهمی نوو بهه به‌لاو کردنه‌وه‌ی به‌چون و به‌سهر و را لهم باره‌وه ئاواله‌یه .

پاشماوه‌ی ل ۵

بادی ۵. سالی راپه‌ڕینی ده‌رسیم

له کاتێک دا لهو ده‌ ساله دا خه‌لکی تورکه‌یه ۹ میلیون و ۱۲۱ هه‌زارو ۷۸۱ کس زیاده‌ی کردوه . زه‌و و زووی کورده‌مکانیشت ۲۲٪ زیاده‌ بووه .
 حکومه‌تی تورکه‌یه به هه‌موو شیوه‌یه‌که له ئاست کورده‌مکانه‌وه سیاسه‌تی زینبوسیدی به‌ره‌وه ده‌با . رمه‌هه کوژی ۵۰ ساله هه‌شتا له ده‌رسیم له‌ره‌توه ده‌چێ . پاش گوهرینه‌ی ۱۹۸۰ شم سیاسه‌ته هه‌موو کورده‌ستانی تورکه‌یای گهرتوهوه . ناگر پزانیسی کورده‌کان جاریکی نه‌گه‌ن له تورکه‌یا سهری هه‌لد ، وه‌و له ده‌رسیم پش ده‌قه‌یتوهوه .
 سهرده‌می نوو : له‌گه‌ل سوپاس به‌سۆ نووسه‌ری شم وتاره به به‌یوه‌ستی ده‌زانین که رووداوه‌گانی ده‌رسیم نه‌خه‌تی زیاتهر روون که‌ینه‌وه . دوکتور سه‌عید به‌ه‌ل له کتیبی خۆی دا به‌ناوی "گهرتوه‌ میژووی جولانه‌مکانی کورده‌" ده‌نووسی .
 " ده‌رسیم له سالی ۱۹۲۵ وه‌ بوو به به‌کهرک له مه‌لمه‌نه‌گانی سهره‌کی جولانه‌هه‌ی چه‌کدارانه له کورده‌ستانی تورکه‌یا . حکو- مه‌تی تورکه‌یا به‌ شه‌وه‌ی به‌ ته‌واوی به سهر کورده‌ستان دا زال پتی . ۱۵ ی پانه‌سه‌ری سالی ۱۹۲۲ پاسایکی په‌سه‌ند کرد که به گوهره‌ی شه‌وه‌یه ده‌رسیم به یه‌جاری چۆل بکا . سالی ۱۹۲۶ ده‌رسیم که‌سه‌راوی تهرامی دراو حکومه‌تی تهرامی راگه‌یه‌نرا . زه‌رال "تالپ دوغان" گرا به فرمانداری تهرامس و په‌ هۆی به‌لاو کردنه‌وه‌ی به‌مانا . مه‌مه‌ک ، داواوی دوسه‌د هه‌زار نه‌غه‌کی له خه‌لکی شه‌وه‌ تهر ناوچه‌یه ده‌کرد .
 خه‌لکی ناوچه‌ی ده‌رسیم به رێبه‌راهه‌تی " سه‌عید ره‌زا " ناچار بوون به‌به‌ره‌گه‌نای بکه‌ن . هه‌رچه‌ند که‌ماری نیه‌زاسی له سالی ۱۹۲۶ وه‌ ده‌ست پتی گرا ، به‌لام له‌سه به‌هاری سالی ۱۹۲۷ پاش کوشنه‌ی به‌راهی گوری سه‌عید ره‌زا شه‌ره‌که تهرند بوو . حکومه‌تی تورک به‌جگه له په‌لاماری درده‌نه ، په‌لانی ناگۆکی و دووبه‌ره‌کی نه‌وان کورده‌گانی نابه‌وه . به کوشنه‌ی " عه‌لی شه‌ر " سیاسی و نووسه‌ر وشاعه‌رو رێبه‌ری نیه‌زاسی ، زه‌ریکی گه‌ره و به‌راهه‌ر- به‌تی خه‌لک که‌وت . سه‌عید ره‌زا گه‌راو ۱۸ ی نوامه‌ری ۱۹۲۷ له‌گه‌ل په‌نج که‌سی تر له

سهرۆکه‌گانی جولانه‌وه له‌دار درا . له کاتی دادگا دا تورکه‌کان هه‌ولمان ده‌دا که سه‌عید ره‌زا به پهاوی به‌گانه‌ به‌ناسین و ده‌ستی سوخته‌ت به‌خه‌ نه‌بوو . کاره ساته‌کان . سه‌عید ره‌زا له دادگا گوئی : " من له بده ماله‌مکه‌م که قه‌ت گوئی له‌داوه ته قسه‌ی به‌گانه . بده ماله‌ی من چه‌ند سه‌عه‌یه له پهاوی نامانجی نه‌شتمانیه‌ر . وه‌رانه و به‌ره‌وه‌ندی به‌ره‌ی نه‌توه‌ی کورده‌ خه‌بات ده‌کا . به‌لام به‌مه‌مه‌خانه تا شیشه‌ ناگامی نه‌هوهه "

سه‌عید ره‌زا له زهر په‌تی سیداره‌دا گوئی : " ته‌ممه‌ن ۷۵ ساله‌و شیشه‌ت له‌گه‌ل شه‌هیدانی ده‌یکه‌ی کورده‌ستان ده‌گه‌وم . ده‌رسیم شه‌کا ، به‌لام کورده‌ستان و کورده‌کان هه‌ر ده‌میشین ، لاواسی کورده‌ پاش مه‌زانی چۆن توله‌ی شه‌سه به‌ستینه‌وهه . "

پاش له دار دانی سه‌عید ره‌زا به‌به‌ره‌گه‌ا . سی خه‌لک که تا شاره‌ین قه‌مه‌که به به‌تی به‌ره‌تی و به‌شتوان مرته‌زه‌ی هه‌موو شه‌له‌شکا . سه‌رکوت کردنی خه‌لک له لایه‌ن تورکه‌مکانه‌وه ده‌ست پتی گرا . وردو دره‌شتی خه‌لکی ده‌رسیم . پاش له نه‌شه‌کوت و ده‌له‌گانی چه‌دا که سۆ ده‌گه‌رده‌وه‌ی به زه‌ده‌وسی ناگه‌ریان ده‌دان . ته‌واوی لێه‌واره‌گانی به‌داگای خه‌لکیان سوتاند . پته‌ر له په‌نج سه‌ه‌ زن و که‌سه‌زی لاوی کورده‌ بو شه‌وه نه‌که‌ونه ده‌ست تورکه‌کان له چه‌سی (هه‌توور) دا خه‌وان خه‌کانه‌د کورده‌وه‌گانی راپه‌ڕینی ده‌رسیم به چۆل هه‌زار که‌س به‌راورد گه‌راوه . به گوهره‌ی لێکه‌دان‌ه‌وه‌ی چه‌زیی کومونه‌تی تورکه‌یه ، له سالی ۱۹۲۵ وه‌ تا سالی ۱۹۲۸ که کورتایی راپه‌ڕینی چه‌کدارانه‌ی کورده‌ستانی تورکه‌یا به‌سوو ، نیه‌زه‌کی به‌ک مایه‌ون و نه‌و له کورده‌گه‌سان کورده‌وه‌و پاش به‌ ناوچه‌گانی دور له کورده‌ستان دورخه‌راوه‌وه . "

ته‌واوی شه‌وه‌ جه‌باده‌ت و کوشه‌ت و کوشته‌ره‌ نه‌یوانه‌وه‌ی خه‌بات‌ه‌به‌به‌ره‌گه‌نای نه‌توه‌هه‌مان له کورده‌ستانی تورکه‌یا سهر- کوت بکا . خه‌بات و تێگه‌وشان به‌ زرگه‌اری هه‌ر به‌ره‌وه‌مانه‌و درێزه‌ی هه‌یه .

به‌یرو پتی بادی په‌نجای سالی راپه‌ڕینی ده‌رسیم و سهر که‌وی خه‌باتی زرگه‌اریخه‌راوه‌- نه‌ی نه‌توه‌هه‌که‌مان له کورده‌ستان .

"تسی به‌تسی"

گه‌رانه‌وه‌ی نووسراوه‌و به‌ چوونی چه‌په‌مه‌تی جوهره‌ جوهری جیه‌بان له به‌ره‌ی کورده‌ستان و رووداوه‌گانی نیه‌و جوولانه‌وه‌ی زرگه‌اریخه‌راوی کورده‌ به‌وه‌ مانابه‌ نیه‌ که نیه‌وه‌روکی باسکراوه‌کان به ته‌واوی له‌گه‌ل به‌چوون و به‌یرو باوه‌ری ده‌سته‌ی نووسه‌ران به‌ک ده‌گه‌رنه‌وه . مه‌به‌ستی شیهه شه‌وه‌یه که خه‌یته‌هرانی به‌رته‌ر له به‌چوون و به‌یرو رای ریکه‌راوه‌و خه‌بزه‌ب و که‌سانی جوهره‌ جوهره‌ له به‌ره‌ی کورده‌ستان و به‌زوتنه‌وه‌ی زرگه‌اریخه‌راوی کورده‌ ناگاداری پان هه‌سی .
 " سهرده‌می نوو "

باشماوهی ل ۲

کوردستان له چاپه‌مه‌نیه‌گان دا

نیزیکاندا به تابهت له ویلایهتی شیر- ناک له ناوچه‌کانی کورد نشینی خوارو روزه لاتی شه‌دول، سهری له گوندی- "تۆ ته په" داوه و له گهل جوتیاریک به ناوی یوسف حاجی وتو ویزی کرده + جوتیاریکه به نوته‌ری ئازانه‌کی گوتوه : " شمه تعنیا داوای ژمانیکسی باشتر ده‌کهن، شایا ده‌توان بنووسن که شمه پیوستمان به رینگا و بان مه‌ه؟ بنگومان پیدایستی یوسف حاجی و هاوریکانی و خلگی ۳۳هزار گوندی گو- رهندانی تورکیا تعنیا رینگا بان نسبه، نوته‌ی ئاشوئیتید پهرس ده‌نووسی : "له لاه‌هگان له خانووی کوتی قوردانه- بن له گهل ئازمه‌ه کانین، زورمه‌ی گونده کان نه‌کار صابان مه‌ه و نه ئاوی خاوتن ناوچه‌ی کوردستان له ههل و مخرجی سهره ناسی ژبانی ساکار بی به‌شه له‌م رووه - ده‌توانین باری ئابووری وروشمیری و له‌ش ساخی خلگی ناوچه هه‌سه‌نگه‌تین، بۆیه قسه‌ی کار به‌ده‌ستکی له‌شکری تورک له جیتی خۆی بوو که کوتی : شهرکی سهره‌کی شمه پیوسته ره‌وندی شارستانه‌تی بی نه‌ک له‌شکری " ، بنگومان وشه‌ی شو سهر بازه تورک له بنا‌خوه له گهل بۆچوونی کار به‌ده‌ستانی ئانگارا له ناکۆکی دا به نوته‌ری ئاشوئیتید پهرس ده‌نووسی : " بزیمی تورکیا هندی هندی ده‌هه‌ی کوره بنوئیتیه‌وه و زمان و نووسینی کوردی له تورکیا قه‌مه‌خه - بۆ شو مه‌سه‌ته‌اوته توانمه‌وه) کار به‌ده‌ستانی تورکیا به‌نا ده‌مه‌نه بهر نه‌وارترین شوته‌ی نه‌روور له ناوچه‌یکی فراواندا - ههر بۆ شو ئاما- نه‌مه‌ه حکومتی تورکیا درێژ‌ه‌که‌ی باری نیرامی داوه له جوار ویلایهتی کورد- نشین، به‌لام له سۆ ویلایهتی تر باری له "ناکۆکی نیرامی" درێژه‌ په‌راوه .

له‌ماوه‌ی هه‌وت سالاندا ، واته له‌کودیتا نیزامیه‌وه تا شێستا هه‌ مه‌لبانی له‌شکر به‌ره‌ماهه (پاله‌ کردنه‌وه) و له‌هه‌مه‌لیا تێ شو دوایانه، هه‌مه‌لیاتی خواروی رۆژ هه‌لات "که هه‌ندێ له‌شکری خواروو- ژاندارمه و کوماندا به‌ریوه‌ی ده به ن- رۆژنامه‌کان له ترسی سزادان له‌سهری نانووس، به‌لام که هه‌تره به‌ره‌مه‌ستکار ه‌گان ره‌خنه له ده‌ولت ده‌گرن، شه‌باده‌نگو باس بلاو ده‌بێته‌وه و ده‌گاته خه‌لتک ههر و مگوه شو ده‌گوباسه‌ی له سهره‌تای ما- نگێ ماریله باری شو روداوه‌ی له سنووری خواروی و لاته‌ شاری نسیمین رودا ، له لایهن رێخراوی ناوچه‌یکی- وروهرین پارتی به‌ره‌هه‌ست (همزی میلی سوسپال دیموکرات) بلاو کرایه‌وه . شو ده‌گوباسه به‌ره‌دی له سهر کرده‌وه ژاندارم و جاشه جه‌کاره‌کانی لاتی، لادا که گونده‌کانی ناوچه کوردیانه له‌روو- داوی گوندی کونولیمان) ههر زیویه‌ک کورزا

به‌لام له گوندی لادغانل (خه‌لتکی گونده- که‌مان له گۆرهبانی گوند کۆ کرده‌وه - جلیان پی داگه‌ندن و زۆرمان لادان) - پاشان هه‌ لی ناویکه‌مان له گهل خۆ- برده ونا شێتاش بی سهر و شوته‌ه + روداوی گوندی دغانل تافه روداوه- نه، به‌هه‌نگو بۆته به‌شه‌ی ره‌سه‌کۆر ده‌وله تێ ئانگارا لاویکی تورک به‌ناوی هه‌اوه- ترگال که دواي ته‌واو کردنی خره‌متی سهر بازی و راگرتنی بۆ ئورویا ، له‌م باره وه کتێبکی بلاو کردنه‌وه . به‌ناشکرا میار نووسهر نازناوی خۆی نووسیه - نووسهر کورده جه‌کاره‌کانی دزی ریزیم به‌ ماسو و خه‌ له‌که‌هه‌ش به‌ ده‌ریا ده‌شوپیشت . شو شیوه به‌ره‌تاو ده‌ پیوستدی داوه به ناگه‌تینی شه‌راوی " وشک کردنه وه‌ی ئاو " به‌ مه‌مه‌تی " راهه ماسیز - باورترگال له کتێبکه‌ی دا باسی گۆرهنه‌وه‌ی کرده‌ گان هه‌کا له شه‌رتی له دایک بوونیه‌وه + له‌بهری وه‌زی شێتاوه رۆژنامه‌ی "تور- کپا به‌هه‌سه‌ی " که له شه‌لمانی رۆژئاوا ده‌ره‌مجه‌ی له ژماره‌ی ۱۸۷/۳/۲۷ نوسیه تێ که‌کار به‌ده‌ستانی تورکیا به‌ باری گۆرهنه‌وه‌ی ۵۰ هه‌زار گوردیان داوه له ویلایهتی تونجه‌لی ۲۴ گوند، له ویلایهتی شه‌رزجان ۲۷۵ گوند، ۲۶۷ گوند که ویلایهتیکی تر و جاوه روان ده‌هه‌ری ناوی گوندی تریش بلاو بکریته‌وه که ده تسی دانشوانی چۆلی بکه ن ههر وه‌ها به‌ ده‌مان هه‌زار کورده‌ له سهر سنووری رۆژه لات و خواروی تورکیا به‌ بیابانوی دامه زانندی ناوچه‌ی " ئاشایش " نووشی شو کاره‌ساته ده‌بی . به پیتی قانونسی تابه‌تی ژماره ۴۳/۸ ۲۵ سالی ۱۹۸۱ ، ۰ هه‌کتومه‌تر (بازنه‌ی سنوور) به ته‌واوی چول گراوه و خه‌لتکه‌کی دوور خراوه‌وه له ههل و مخرجکی ئاوادا که گیانی مه‌لبان‌بیرم و شوئینی نه‌ته‌وه‌ی باسی به سهر ژبانی کۆمه‌لایهتی و سیاسیی تورکیادا کێشاهه، پیوستی به ئازابه تسی مه‌یکه راستی له باری کورد بلاو بکریته‌وه - به‌ده‌گه‌من رۆژنامه نوسی و له محمد عه‌لی هه‌له‌که‌موت، که بی گۆردان به‌و هه‌تانه له رۆژنامه‌ی "مه‌لبه‌ت" دا ده‌نووسی " مه‌سه‌له‌ی کورد له رینگای له- هکر و سه‌پاوه چاره سهر ناکریت " - سهره‌ک وه‌زیرانی تورکیا تورگوت- ئوزال باش هه‌ مه‌لبانی دێ که بۆگرا له شاری خوستن له ولاته به‌گه‌گه‌ره‌کانی شه‌مریکا بی شه‌یه‌ی ناوی به‌شی له‌بهره- به‌وه گوتی : " شو مه‌سه‌له به‌ چاره‌- گرتی که هه‌تری جه‌کار پتر له شێستا خۆ رینگه‌ به‌خت " شه‌وش واده‌گه‌ینی که سیاسیی نه‌روور و گوشتاری به کۆمه‌ل به‌رامه‌هر به کورده‌گان به‌ره‌ دوام و توند تر ده‌ بی ؟

گۆشه‌ی نه‌ده‌ب

ئاسیاو

مارف به‌رزنجی- مه‌وقه‌ی عام به‌غدا ۱۹۶۰ / ۵ / ۳

شو ئاسیاوه کۆنه شه‌ره به ئاویکی سویر ده‌گه‌ری مێشک و سهری خه‌لتک ده‌هاری دێ و ده‌کا لێوه گه‌رۆژی ره‌نگی ساوایان سیس ده‌کا جاری گه‌ لاوێز کرده‌کا شو ئاسیاوه کۆنه شه‌ره به ئاویکی سوور ده‌گه‌ری له نار شه‌وا له باخه‌لی گه‌رم و گه‌ورا دایک و هه‌زه‌ن بۆک و زاوا له به‌ک ده‌کا لاو و مندال پیره هه‌ زار کریگار، جوتیار، خوینده‌وار هه‌له‌بژارده له شه‌ر چوارده بگه‌ره تگه‌ره که‌سی به‌ر مه‌ده هه‌ی زوور بۆ خوار هه‌ی خوار بۆ زوور تاگۆو بلێن خۆزگه‌م به‌ پار شه‌م ناشه‌ که‌ی باوی ماوه ؟! شه‌ی وه‌ستا که‌ی نه سه‌وتاره به خۆری چوارده‌ی ته‌مه‌زمان ؟ ! که‌ی وشک ده‌بی جه‌که‌له‌ی خۆین و فرمه‌سکه‌مان؟

له شه‌ر چوارده‌ی ته‌مه‌زا و ته‌مان وایه‌کی که‌وت له هارینی من وتو که‌ت شه‌گه‌ره هات و خه‌رایه گه‌ر بۆ وریکی خه‌ر به‌لام دیاره ره‌گه‌ ناهازی به‌ره‌د و ته‌سوره و چه‌قچه‌ قه وه‌ک خۆی ماوه ههر چه‌ند له‌قه نه‌ شه‌کیتر به‌ سهر یه‌کا به‌ پی له‌قه تا ئاسیاویکی ئاشه‌ین له سهر شه‌وه‌ی نازه‌ی زانین دامه‌زرینین به‌ ده‌ستی خه‌لتکی بگه‌ری گه‌نه‌ی زۆرمان بۆ به‌هاری ناسی جوان ، بۆ شه‌ مان با به‌هاری، به‌لام گه‌م به‌ پی وه‌ستان بی ره‌نگه‌نه‌من " سه‌روه " و " سامان " بی باب سه‌هین ، بی ناز و نان شه‌ین ههر گۆل بی کار هه‌ره سه‌هیران هه‌مه‌وه چاویک گه‌ لاوێز بی هه‌مه‌وه روویه‌ک مانگی تانان لێو به‌ باری له هه‌له‌به‌ستی کۆمه‌مانا به‌ته‌مه‌وه یاد یادی چاران

له ژماره ۱۴ ی گۆتاری "گه‌زنگه" سالی ۱۹۸۵ وه‌رکه‌راوه .

" بۆ شاگاداری "

زۆر که‌سی له خۆینه‌رانی به‌ریژی " سهر ده‌می نوێ " پتر له سال و نیویکه ئابوونه‌ی سا لانه‌ی خۆیان نه‌زاردوه . به ناچاری به‌م بۆته‌وه راده‌که‌یه‌تین شو که‌سانه‌ی ئابوونه‌ی سا لانه‌ی خۆیان نه‌ نیرن ، له‌م ژماره‌یه‌وه شێتر رۆژنامه‌یان بۆتانه‌یردی . ده‌توانن ئابوونه‌ی سا لانه‌ی خۆتان به‌ ژماره‌ پۆست که‌هه‌روێ " سه‌ره‌مه‌سی نوێ " بنیرن و یارمه‌تی به‌ درێژه‌ پیدانی ده‌رچوونی رۆژنامه‌ی خۆتان بکهن .

ئابوونه‌ی سا لانه‌ی سهر ده‌می نوێ بۆ ولاتانی شه‌که‌هه‌دینا وی (۱۲۰) کورن و بۆ ئورویا (۵۰) مارکی شه‌لمانی رۆژ ئاوابه .

فهره ننگ و هونه زله کو مه لئی کورد ه واری دا

له نه ده بی بیگا نه

دیوید دیوپ شاعیری سنیگالی
شه فریقا

شهریقا ، شهریقای من

شهریقای تیکوشهرانی سر بهرز

له دهشته سر سموزمکانی باپیرانی

شهریقایسی

که تنکم گورانهیگانت دهلسی

له رخسی چوممکانی دوو دوو

+++++ +++++

مه، قسه توم نه ناسوه

به لام خوینی تو به ره گهگانی سیدا

ده گهرتین

خوینی رهشی حواسی نسو

که م زراکان تشر شو دهکا

خوینی نارقی تو، نارقی کاری تو

کاری گوپله تسی نسو

شهریقا بیم بلن، به من بلن

شوه توی وایشنت حه موه

شه پشته که له زیر باری سوبکاییسی

دهشکی وله زیر هتاوی نموه رودا

قامجی وی دهگویی

کیکی بهرز له وه لایدا دهک

روکئی تیکوشهری شه داره زله بهشه

شو داره لغوی

به تمنیایس، به شکر

له نیو گولئی سینی و بی رهندگ

شهریقایه ، شهریقای تو

که شپتر باری سمرو جهوسه لئی بهسه

دهجسی

میوهگهشی کم کم تامی خوشی نازادی

دهدا

شعدیی ریئالیستی و پشکهنوتنخه ازاسه
و فرهننگی سوسالیستی دا ، له باش
ماوئی سفری چینه جهوسه نهرمگان
بهشیکیان پی بیری ، بان شگ
معصمت شومش نیی ، شومنده ترسه
نۆک و بوودهلن ناویرن به گز گوئه
پهرستی و داب و شوینی جهملنی دهره
بهکایعی و شمیر بهالیزم و جهوسانه ویدا
بچن ، به لام شم بو چوون و بیرو رایه
له دنای فرهننگه و شعدیی پشکهنوت
خواردا له میزه محکوم کراوه ، هونهر
و شعدیب ناتوانئی له ویست و نامانجی
دلخواست بهدور بی ، ههموو شوینه
واریکی شعدیی نیشاندیری بی
باوهریکی نابهنئی به

بان له جهوسه شمرو زورداران پشچوانی
دهکا ، بان شوان محکوم دهکا لایه -
نگری نامانجی دابهرومرانو مافی
رهوای رهممتکشانه
"هونهر بو خاتری هونهر" فورمولیکی
کیزکرو لاده رانه ، بی لایعی هونهر
و شعدیب و فرهننگه ، نازادی مولفگی
شعدیب و دور خستهموی له لایه نگره
سلطت ، شو سرفندگرتن و دوره به
ریری نسی بوج و بی سانیاه و هلسو
بسی ترستیکی به که له پشی گوئه
پهرستی دا خوئی شاردوتهمه

خوبهرمهند نووسرو شاعیرانی
کورد له لم قوباخه دا له سر دورویانی
نافی کرهیموه دا و ستاون بی گومان له
شرو کتشیو لهره مغانی جیهانیسی و
خو مالیدا تی لایهن و دوره پهریسز
ناوستن ، بی تفاهوتی له ناستی
خصاتی زرگارخواری گهلهگه ممان و
بی لایعی له نیوان پشکهنوتنخه خواری
اگونه پهرستیدا به مانای به هیز کردنی
شوردوگای گونهرستی و نغانی و سر
شور کردنه بو جهوسانه و بی دهسه لا
تی و بن دهستی ، بنگومان نووسر و
شاعیر و هونهرمندان کورد لهوه به
دور دهن

هه ناوی سوور : سوکانسی

سامعی میژوو ،
هه زار روو داو ،
هه زار کاره ساتی قه و ماو ،
هه زار شهو خوونی نه دیتراو ،
هه زار چیروکی نه نووسراو ،
هییدی هییدی تومار شکات ،
خوینی رزاو ،
میشکی پژاو ،
شاوانسی دوور ،
هه ناوی سوور ،
دهستی سه وزی خوئه ویستی ،
زامو ویرین تیمار دهکات

خرمعت به کام چین و نوویزی کۆ
سه ل دهکا ؟ چه نه له گمل بیر و باوه ر
و بوچوونی زانستی و پشکهنوتنخواری
جیهانی سرهم دا بهدکه گرته وه ؟
شورجۆره نووسرو شاعیرانه بی
شوهی بهرهمه مگانان قازانجیکی بو
جولانهوی زرگارخواری نعتوه مکیان
هه بی و خرمعت به پشکهنوتنی شعدیب و
کولتوری کورد بکا ، بهداخوه دهکونه
سفر رتبار و رچیهکی جهوت و دوست و
دووژمن میهک ههل ناویرن و لهوانه
کوتیه مریستی لهو جوهره نووسراوانسه
گهلهک وهریگری

دیاره له گوپله لئی کورده واریدا هونهر
معندو شاعیر و نووسری شو توش زورن
که همت به جهوسانه و زان و شازاری
نعتوه مکیان دهکن ، له ههموو ههل و
مهرجیک دا نوکی خاصیمان بو خرمعت
به گمل و نیشتمان و مکار دهکن
ریگای راستی خصات به گهلهگه ممان
نشان دهن ، دوست و دوژمن
نعتوه مکیان به خهلهک دفاستس ، گیری
خصات و نیکوشان و گول بهخان و هلسر
کۆبه لای خهلهک دهن ، بیرو رای چینه
جهوسانه کانی کورد دهره ویرن و له قازانج
و بهرز و هندی گریکاران و رهممتکشان
دیفاح دهکن ، بیرو رای پشکهنوتنخواری
دیموکراسی و سوسالیستی ، دوژمنان
یعنی له گمل شخرخواری و جهوسانه و
کۆبه پهرستی، له قالمی شیمرو بهخشان
و چیرودا دادهریزون و جنگای خویمان
له ریری شورشکاری پشکهنوتنخوار
دا دهکهموه

هیئدیلهک نووسرو شاعیری کورد
به بیانوی شهوی که گوپا نه
" واقعیت " بنووسری و گوپا شیمرو
پهخشان و فرهننگه گشتی باهنی
" پاک و شریف " و بیومندان سه
شیدم لوزی و ناتصابی چینه باهنی بهوه
نیه ، وه نایی مهسلهی سیاست و بیر
باوهر بخرتنه شو شعدیب و هونهره
دهس دهکن به نووسین و بلزکردنه و
بی نام و بی نیوهرک ، نابهنه مکیان
شم شوئه هونهر و نووسراوانه شهویه
که نیوهرک و جهوهری نغانستی له
پرتسکی زانست وهردهیچن ، به شهی
به نار شعدیی جوان و زار و هلسو
لوموه قهرز کراو دهران شهوه بو شهوه
که نالعیکی بی خیمرو نا ناگا و بی
بیرو باوهر دلی بی خوش کن و دهن
خوشانه له نووسره مکی بکن
شم جۆره نووسراوه که لیهاتوبی
خویمان بو خرمعت به شعدیی نارممن
و نشتانت کۆبه پهرستانت و مکار
دهکن هیشانت همر هیوادان که
له سر دهسی بلزو بوودهموه بهر مگرتنی

له کۆمه لئی کورده واریش داوهک
هه موو کۆمه لیتی فره چین و نوویزی
جیواو ، هونهر و شه دهب به هه موو
به شه کانیه و نه خشکی که ره بیان هه
به و به باری باش یا شه رابدا ، دهوری
کرتنه ده گیتن
هونهر و شه دهب ، وهک هه موو بهر
هه مکی روشنیبری لایه نگری له چین
و بان تاقم و نوویزیکی گوپله دهکا وله
خۆمه تی بهک له م دوانه دایه
هونهر به تیکرایی و نه دهب به
هه موو باهه تکانه موه ، لهو مه یدا
نه دا شمرکی خوئی به جی ده که به نی
و په یاسی خوئی ده نیویزی - شه دهب به
شیمرو و په خشان وه کار دهکاته سر
هه ست و بیر وراو بو چوونی خهلهکو
هاروژانین و هاندانیان و بان سر پی
شور کردن و خو مه لای دانیان

لهم قوباخه سه خت و دژواری خبا
نی زرگارخواری که لی کوردا ، هیچ
شنتکی بی لایهن و به ره لا و سوتله ق
بان بوچوون و هه لوتست گرتنی دوره
پهریز و دور له سیاست له کایه دانی
به ، هه رچی له ناراداهه به ویا دینه
نارواه ، به رهه سی میتشک و بو چوونی
خاوه نه که به نی و هه لوتست و شوئه
بیر کردنه وهی شو نیشان به دا
زمانیکی نریان له خرمعت تهگه ل و جوو
لایه وهی زرگارخواری دایه و همتی
نیشتمان پهروری و شورشگری وه بهر
خه لک دهنی و ریگای راستی خه بات
به خه لک نیشان دهدا و دوست و دوژمن
ده ناستی ، بان خوا له خواسته ده گوه
یته سر کۆپره ریگای به رده لآن و سر
لی شواندنی خه لک و بلزو کردنه موه
بیرو باوهری لایه سنی و بهره لایسی
به روالت نازاد و خو کیل کردن لغناست
مه سه لهگانی نیشتمانی و زام و دهر
و داخی نه نهوه به شخراوه کهی

دیاره هونهر سمند و شاعیر و نوو
سری کورد، که له کۆمه لئی فره چین و
نوویزی کورده واری هه لوتلیون و بی بان
ناوه نهمه بدانی زبان و نیکوشانه وه
له باری چینه نی و پایعی فرهننگی
و کۆمه لایه تیه وه لیک جیواوان و بی
گومان شیوهی بیر کردنه وه بو چوون و
هه لوتیشیمان له ناست مه سه له کانی
سیاسی و کۆمه لایه نهمه لیک جیواواوه
هیندی لهو هونهرممن و نووسر و
شاعیرانه شیوهی بیر کردنه و بیان وایه
که خامه نه نیا بو خو نواندن و کافهز
ره شکردنه وه به کار بستن، بی نه وهی
بران شهوی به میتشکان دا هانوه و سه
نوویزی خامه بان دینه سه رکاغهر ، بو
خه باستی شمروئی نه نه مکیان سوودی
چیه ؟

بیر خستنه وه بهسه ک
*****
به گوپهری ریتازیکی میموکرا
تی که گرتومانه ، جهزدهکه بین
له گمل خویرتانی به ریز و تسوو
وتز بکه بین و وه لایسی نامه کان بده
ینه وه ، به لام ده مانه وی رایکه به
نپن که ناسه بی تی شیمرا و بی ناو
و نیشانی راستی ، بان به ناوی نا
راستی نیکی وه لایمان ناهریتموه
شو که سانی نایانه وی ناویان
بهووسری ، پیوسته داوا بکن که
ناویان بلزو نه کرپته وه - له حاله
دا شیمراکی نه پارتری و ناوی را -
سته قییمی ناووسری

JI RUP 1

BİLİNDÛNA TEROR

Rojnamevan ji ber sizadanê nawêrin li ser wê çendê binivîsin. Lê ku hêzên dijî rijêmê di nivîsin hînge xeber di gehte xelkê din. Her wekî wan xeberên li ser bûyerên li sinûre jêriya welat de di meha adarê de belav bûn ku hizba millî ya sosyal demokrat belav kir, wî xeberî perde ji ser kirya-rên çax û cendurman veda yên ku li gundên deverê kirin. Di gundê (Kutlopan) de cutkarek kuşt û di gundê (Doxanil) de xelk li meydana gundî de kom kirin û cilê wan jê kirin û êşkence dan paşî yek binavê ek di gel xwe de birin û heya niha bê şûne. Bûyera gundê doxanil ne bitenêye, lê ew karê rojaneye ku dar û destekên rijêma Enqere li Kurdistanê diket. Lawekî Tirk binavê "Bawîz Turgal" ku piştî wî xizmeta leşkerî temam kirî ew hatiye Erwupa, wî kitêbêk li ser wan serûbera nivîsiye. Ew pêşmergekên Kurdan wek masî û xelkê devêrê wek derya dêdet niyaşin. Siyaseta çûl kirina Kurdistanê ji layê rijêma Tirk ve wek avbirinê ye ji mesiyana ku rijêm dixwaze xelkî ji wan deveran vegahêze. Ew behsa veguhestina Kurdan ji ciyê bav û kalên wan dike. (Rojname Tirkîya Postesî) ku li almaniya der dikeve, li ser serûberê niha di hejmara xwe ya 27-3çan de nivîsiye ku rijêma Tirkîyê biryar daye 50 hezar Kurdan ji ciyên wan veguhêze. Ji wilayeta Dersim (Tunceli) 275 gund, û 267 gund ji wilayetek din û libere navên çend gundên din ji bela bikin ku gerek xelkê wan jê derkevin. Her wesa bi dehan hezar Kurdên ser sinûrê jêrî û rojhilata Tirkîyê tûşî wê derde seriyê bûne ku rijêm dixwaze bi navê peyda kirin. (Êmnañî) wana ji wir bar biket. Li gor qanûna taybetî hejmare 812543 sala 1981, 50 km (Bazinê sinûrî) bi temamî çûl kirine û xelkê wan dût xistine.

Di kawdanek (Serdemek) wisan de ku şofînzîmê perê xwe bi ser serûberê cewakî û siyasî li Tirkîyê de kêşaye. Pêtvî bi zîrekî heye ku bi karibe li ser hatê Kurdan tişteki binivîse. Kitek kêw wek Rojname nivîs Mehemmed Elî hene ku wî bê guhdan di rojnama (Millet) de nivîsî: "Mesela Kurdî bi rîya leşker û supayê ve na hête carekîrin".

Serokwezîrê Tirkîyê "Turgut Ozal" piştî emelyata dili li bajarê Xwîstîn li Emrîka jêre kirin, wî bîyê ku navî bîne got: "Ew mesele dê hête carek kirin ger leşker baştir xwê rêkbişit." Mebest ji ewe ku siyaseta têror li dijî gelê Kurd diwartir bibe.

Ev nivîsar ji rojnama "Oteçstivênî Front" hatiye girtin.

Ji rup.2

KURD LE SÛRİYÊ

Hezar cotkar ji Rasuleynê derxistin ji ber ku ew ne hevweştine. Di salên 1974 wan de cotkarên Cezîrê çend caran namên birkininê dane serokê dewleta sûriyê li ser siyaseta bê behîrkirina wan ji mafên hevweştîyê.

Rojname (Itihad El Şeib) di hejmara xwe ya 80/1977-an de nivîsbû: siyaseta bi Ereb kirinê gehaye (Çiyayên Kurdan) jî. Li gor biryara 580 ya wezareta navxwe navên çiyayên efrîn ku ji çiyayên Kurdiyên Helebê ne, wî vî awayî guhartine:

Çiyayê Kurd — Cebel Exzer
Çiyayê Hubkan — Cebel El sewre
Gundê Siwb — Qeryet El yetîmiye
Gundê Kemreş — El taqiye
Gundê Kurtik — El-xezre
Gundê Marta — 8 Azar
Gundê Rinde — El zerîfe
Gundê Karok — Elfeshe

Diyare ku part û hêzî pêşketî yên Kurdî dijîtiya wê siyaseta kirin.

Rojname (Nizal El Şeib) di hejmara xwe ya 214/1977 de gotarekî heval Hisên Omrewî belav kiribû ku ew li parlemantî de li gor bêbehîriya Kurdan axiftibû. Wî bi navê komunîstan gotibû: Sed hezar Kurd ji mafê hevniştîmanî bê parin. Gerek çarek li vê aloziya kevn bêt kirin ku 25 hezar bine malên Kurd ji Heseke ku piraniya wan bi cutûkêlî ve mijûlî û karê xwe bi cî anîne û di xebata niştîmanî de beşdar bûne, ew li gor serjîmardina berdê 1961-an di ji mafê hevniştîmanî bê parkirin.

Di demê wan 25 salan de aloziya zivîna mafê hevniştîmanî bo 100 hezar kurdan her berdewame.

isal ji rojnama (El demokratî) biranînek din di hejmara xwe ya 163 de belav kir ku pale dût cutkarên cizîrê daye serokê dewleta sûrî li ser serûberê jîna xwe, ku ew ji sed hezar kesan pirtirin ji hemû mafan bêpare bûn. Ne mafê xwendine, ne karkiran û ne jî Kuponên xwarinê jêre diden, ger ew biçin bajar jî, nabe ew li hotêla binivîs. Ji be ku ew ne hevweştine.

Dîsa rojnama (Nizal El Şeib) di hejmara xwe ya 398/1987 de gotarek li ser wê çendê belavkiriye û daxwaz kiriye ku çarek bête dîtin.

Pêşxeber

Valodya zade Misto le salî 1937 le çarî Tîbilîsî, le Gurcistanî Sovet le dayik biwe. Le sali 1954 destî be nusînişîr kirdwe. Le 1957-1980 Poyî mekî dirê-jî le ser mejiû u xebatî Kurd. *نۆسێوە*.

Lêreda Pêşekî ew poîme u girêkî V.Misto pêşkeş xwêneranî "Serdeme Nû" dekeîn:

Valodiya Zade Misto

*Milet dilsar nebin nekî qerfa
Bir'ênim xûna dilik niqîtte ser herfa
Tê derxindê, xûşk, Bav û Bira
Kitêba min çêbûye pê hêstira*

*Nizanim ça nêt û aqîlê min teîsî.
Pêşkêş mitetê xwey zêrandîra nivîsî
Ezê bimirim cime'tê bîmine
Dewisa min lê weten ramûsîne.*

*Zarê min kesîve qey weten min da xeberdanê
Wekî binvîsim ser mîrxasî û zelulîya Kurdistanê.*

Velodiyazade MISTO
"Dê weten

*Weten hertim bihare,
Çaya-banî zozane,
Xule-xule çiya û kanya ne,
Ser merg-cîmana
Qaz-quling qiriane.*

*Kiderê dijîmina te êşandiyê,
xwîna kal-hava rijandiyê,
Kiderê, daike tera
Lorî-lorî colanga te hejandiyê*

*Mîlet-êşîret!
Borcedarî, borcê giran,
Nav mij-dûman,
Naskî dijîmin-pîzma.*

*Ser erdê te digere,
Turkiya Sûriya, Iraq, Iran,
Tu ne saxî ne miriyan,
Çirane al-namê ser giriyan,
Çirane kenyan, cara striyan,
Welat-Welat geriyan.*

*Şabûna te nav mîlet nine,
Şabûna te nav weten nine,
Şabûna te bê aqîl-dine,
Dilkê te birîne,
Riya emrê te birîne,
Riya emrê te sitrîne.*

***

Em di wê bawerê dane ku pêşdeçûna Sûrya di hukum kiriye enya navxweyî de ye. Ji bo wê gereke ne her mafên wan kesan bidinê, lê wisa jî sino-rekî bo bîndest kirina Kurdan danin û siyaseta bi Ereb kirina çihên Kurdan bête rawestandin. Gerek mafê kulturî, çandî û siyasî ji bo gelê Kurd li Sûryê bête dan. ●

Ji rap. 1

NAMEK VEKIRÎ Ji ...

Piştî şorişa temozê, hijmarek baş ji kurdan xwendina xwe ya bilind li Sovyê û wilatan sosyalistîkî temam kir û zivirîna welat û bûne berê binyatî ji bo danana zanistîya şorişgêriya Sosyalîzmê di nav lawên Kurd de.

Piştî sala 1963-an dema Faşîst bi tirêna Emrîkî hatin û bi sedan têkoşer kuştin û zindanî kirin, li Berlîna rojhilat radioyek ji kurdan re hat vekirin ku ew bi karibin gili û daxwaziye xwe lê belav bikin li dijî wan rijêmên faşîstî dagîker. Lê piştî demekî ew jî bêdeng û mit bû. Dema faşîsta ji xwînêrîne bê tam kiribû, Mengolistan kete hewildanê ji netewên hevbiyê xwast ku li pîrsa Kurdî binêrin. Lê ew jî her gotinek bû û bi rêve hêla.

Evro jî ku gelê Kurd di her parçekê de li bin darê rijêmekê dizanalît, bêgoman emperyalîzmê xwe lê kerr kire û danûdestekên xwe dixazine ji bo ew kurdan ji nav biben, neku ew rojekê bibin wek (Koba) û (Nikaragûwa).

Bêgoman her dem gili û genzinde ji hiyas û dostan dibête kirin, çunke gazinde kirin ji dujmin yari û galte bi xwe kirine. (ew ez dibêim heqê me ye em gazindan ji dostên gelê Kurd bikin û ji wan bipirsin: Başê gelo ma dostîna bo kengî? Eger ev ro ew ne hên hewara gelê Kurd ku faşîst wî qut-bir bikin, pa ewê kingî alîkariya Kurdan bikin? Her çend em baş dizanin ku welatê rojava xêr û başiya Kurdan naxwazin, lê her dîsa wan hejmarek mezin ji wan kurdan wergirtine yê ku nikaribûn çekê şorişgerî hilgirin yan ji her faşîstan revine. Di hinde welatan de wan bizavên çapîkirin û belavkirine kitêb, kovar û rojnamên kurdî hene û di welatên Ewropa de ew tist xweyaye.

Û bi payde bûna van binkên çapîkirinê, nerahetî ketiye dilê faşîstan û emperyalîstan û ew bi hemû heza xwe hewil didin navên wan reş û pis bikin, wan bizava kêmbikin.

Bo nimone li Parisê Enistîtuwa Kurdî xizmetek mezin ji ziman û kultura kurdî re dike. ew bigire ji alê siyasî jî ve wek balyozxanekê lê hatiye ji kurdan re, zan û şarezayên zimanî yê biyanî diçinê ji bo wêcê (Feydey) ji wan nivîstok û kitêban wergirin yê ku di nav kitêbxana wê de hene. Heta niha faşîstên Tirk çend caran nerazîbûna xwe li ser wê daye hukûmeta Fransa. Her wisa li Bîrîtanya binkê ronakbiya Kurdî danaye, Kurd bîy cudahiya birûbawerên xwe di hem kiriyatên (bûyerên) wê da pişikdarin û ew dixwazin wê bikin wek xizînek û ji alê ragehandin û ronkîrî ve pir bikin.

Dîsa li Swêd xwendîgehên Kurdî vekirine û hukûmet piştevaniya wan dike ku nivîskar berhamên xwe bi zimanê Kurdî çap bikin. Li wî jî dîsa Tirkan dengê bêzariya xwe gehande hukûmeta Swêd û ne her hindê, lê pilanên pis jî danan ji bo Kurda li ber çavê hukûmetê û xelkê Swêdê reş bikin. Ji alek dinre rojname, radio û televîzyonên wan welatan (Her çend bo mebesta xwe ye), lê di gel hindê jî kurdan her evro pêdvi bi piropagandê heye, ku pê rû birû dijîminê xwe bi be. Raste li Sovyê li Yêrîvanê radio bi zimanê kurdî heye û rojname (Rêya Taze) derdikeve û li Lenîngîradê karsek Kurdî dixwînin lê ew li çav meziya mesela kurdî biçûkê û kurdna pirtir ji hindê bawerî bi dostên xwe heye ji ber wî helwîstê welatên sosyalîst, dellve (Mecal) bo hinde kesan vebûye ku ew bi xirabî behsa welatên sosyalîst bikin. Ji bo girtina devên wan kesa û rast kirina tayê tiraziye, gerek ew awireke li gel û netewa kurdî û doza wî biden. Ev ro jî heroj pirtir Kurd pêtvî (Muhtaci) alîkariyê ne ku harîkarî ji alê rageyandinê û piropagandê ve ew biçûktirîn daxwaza alîkarî kirinê ye.

Xwêş be û nexwêş be diyar bûye ku kurd bi dûr deve teşîya Sosyalîst ve ye û xalekê sor bi nav çavan ve ye. Lewra ne dirîste kurd bibine bizotê sotinê li deverê û wî bitîne bihêlin û bêjinê: Ev karê te ye û gerek xwe jê xilas bikî. Ne dûre yek ji we bêtê: Birawo. Enistîtuwa Kurdî li Parisê û cihên din jî ji bo mexsedekê din taybetî hatine danan, ya li Paris (îştirakiya dewlê) divê her ji nihe mesela Kurdî bi xwe re bibe. Başê. Ger wiloye, çima hên dixwazin ku kur bo nav rîzên pêşkerî û sosyalîzmê bi rê keve, çima ew li hember hindê narawestî û di yek ji wan welatên sosyalîst de binkek ronakbîrî bo Kurdan veke ku ew karibin gili û gazinde û dengê xwe pê bidin belav kirin! Bo çî rojekê kovar, rojname, TV, behsa derd û kovarên Kurd û Kurdistanê nake? Awirekê li mafên netewekê naden ku ev ro û bi çêkerê faşîst û emperyalîst dixwazin wan ji nav biben. Ev gunehê ne her bitîne li dijî kurdanin, lê ew rojeka xirab bo mirovatîyê nişta didin.

Pirsyar zorin û berçav kirina van gili û gazinda jî her ji bo mebestek paqîje û jî bo rast vekirina xelctyan xistine berçav.

Ez her naha dizanim ku nîndek hişke sofî dê livî behsî lêna xwe gazin û bêjin demarên wî yê netewî yê rabûyan û gelek gotinên din ku wekî binistî lêhatine di devê wan de. ●

Ezîz Nesîn û pîrsa Kurdî

Birayî heja Siyamend ji bajarê Frankfurt li ser simînarek nivîsevanê tirk "Ezîz Nesîn" gotarek şandîye em ji bo alîkarî livir belav dikin:

Roja 1.5.1987 li ser gaziya komîta zanistgehên Elmaniya ji Ezîz Nesîn re, simînarek li ser serûberî siyasî yê Tirkîyê bi rê kir. Vekolîn li ser bûyera (Înqilab) ê, karê wê li ser tîkîlîyên komelatî, zindan kirina kesên ronakbîr û şoreşger, pêlênan li mafên mirovî li Tirkîyê û darêtina abûriya welatî ji bona vejina burjuwaziya biyanî ji behsên simînarê bûn.

Bêgoman pênave ku ez Ezîz Nesîn bidim nasîn lê dibêim ku ew nivîsevanek rexnegir ku di tîkîlîyên nav civakî de ku bi ser Tirkîyê da hatiye ew navdare piraniya çirokên wî bo zimanên Kurdî, Farisî, Erebî, Ingilîzî û elmanî guhîrîn e.

Pirsyara yekem ku jêre kirî li ser pîrsa kurdî bû bi vî awayî:

-Ez Ezîz Nesîn bi kitêbên wî dinasim, lê di çî kitêbn xwe de û di vî simînarê jî de wî behsa Kurdan nekîr, gelo bawarî û gotina we li ser vî çendê çîye?

Bersiva Ezîz Nesîn:

Tiştê ku ez tînêgehîm, mesela Kurd li Elmaniya yan li Tirkîye meseleya? Eger li Tirkîyê tiştêk bi mesela Kurdî heye, çima li Tirkîyê na hête behs kirin? Kire hewar: Xebata Kurdan ya çêkdarî li dijî rîjêma Tirk ger ne behs kirin be pa çîye? Hin bû da ew hale kelîl, meriv wisa hizir dikir ku çarenivîsa Kurdan divê simînarê de xweya di be. Rast dinav holê dera-bûne ve, te digot ji nû xelk ji xewê rabûne, Ev bersivdana Ezîz Nesîn jî bo zor kesan mîna tezîna giyanî bû ku meriv jê ne çaverê bû.

Carek din dora Ezîz hat û got: "Ez hewil didim yasa (Qanûn) Tirkîyê bi yasa bigorim, dijî xebata xwe ya çêkdarî".

Anku ew rêformîstê yasayî dijî yasayê. Paşî wî got: "Gelê Kurdan heye û kes nikaribe başayî lê bike". Wî jî bo hindê nimone anîn û got: Kînc ew kesên di dadgehên Tirkîye de nikarin bi Tirkî bersiv bidin û pêtvî wergêrê heye? Lê ez di bîngê de li dijî Kurdistanê serbixwe me. Ji ber ku gelê Kurd qet nikare ew serbixwe bibe. Tirkîye jî ne serbixweye".

Ezîz Nesîn mesela gelek 12 milyonî meselek pir bi çûk di dane û her wek nebe hesab dike. Demê ew dibêjî: "Gelê Kurd qet nikare serbixwe be, şaşî dike, çunke xebardan bi paşeroja netewekê şaşiyek zanistî mezine.

Felsefa zanistî dibêje her tişt di cihanê de dinav xwe de dilvepêş dikeve. Rawestana wê di diyalkê de nabe.

Tiştêk din bala me rakêşand dema Ezîz Nesîn gotî Tirkên li Bulgarîstanê dijîn, ne xwedî hemo mafên xwe yê netewî ne.

Ji bo mafên netewî yê tirkên Bulgarîstanê çavên wî vekirîne, lê li hember mafên netewî yê 12 milyon Kurdan l u ketine bin darê rîjêma faşîsta Tirk, çavên Ezîz Nesîn niqandine û nabîne. Piştî İnqilaba 1960 Ezîz Nesîn û destekek din ji ronakbîran berevaniya yasa giştî ya wî serdemî dikir ku rîjêma leşkerî daye ber xwe, lê ew hîc nepêkêşî rîjêmê kir.

Ezîz Nesîn bi nivîsinên xwe ne her nivîsevanek, lê ew wisa jî vexnegire li dijî yasa giştî ya tirkî. Li vir ev pîrsiyare tete gorê:

Gelo dibe mirov rexne li yasa Tirkî bigere û pişkek din jî wê yasayê ku kurdan na niyase û wana bi (Tirkên çîyê) nav dike pişt guh bêxe? Ma gelo aqil qebûl dike di welatê Tirkên Bulgarîstanê bipirse?

Tiştêk ne çaverê bû ku nivîsevanek binav û deng wek Ezîz Nesîn di simînarek wîha de behsa Kurda neke. Em dixwazin nivîsevanên demokratî yê Tirk siyaseta rîjêma şovînistî Tirkîye li hember gelê Kurd mehkûm bikin û ew piştevaniya mafên gelê Kurd bikin, di rêza hêzên demokrtîkên Kurd û Tirk li Tirkîyê rawestî. ●

Ji rap. 1

KURD LI SÛRÎYÊ

Li dor xelkê Heseke raya dewletê li ser hindêye ku xelkê wir biyanî bikin û berpe wan teng bikin ku nikaribin li wir biminin, ger pêwîst bû, zoryê jî ji bo bi cî anîna wê pilanê bikar binin. Karî nedine û name û kimlitan ne dine wan. Ev kesî tîtek hebe jî jê bîstînin û wan derxînin yan ku ew bi xwe herevin, gerekê di demê pênc salan de wana derxînin.

4- Gerek hîzîb kesên ereb yê xudan zevî û yê genc biçek bêxe ji bo ew bikaribin cihê xwe bi perezîn. Mebest ew zevî ne yê ku hukmetê destê xwe danî ser.

5- Ew gundên hukûmetê de dest bi serde girftîdîbin 319 gund."

Ev siyaseta he her dom dike. Li gor rojname (Dengê Kurd) hejmarê 65/1973 de, sala 1970 nêzîkî 100 hezar kesên Ereb anîn wir. Sala 1973-an serokê eşîra (Elwelde) razî bû ku eşîra wî bo wê deverê veguhêzin, anku bo Cezîrê. Dewletê jî bo hindê 10 milyon lîre danane û 10 hîzar lîran dide serok eşîran Rojname (Dengê Kurd) di hejmarê 68/1974-an de nivîstîbû:

XWEDI

Dr. Cemşid Hayerî

BERPIRSYAR& REDAKTOR:

Kerîm Hussamî

Serdema Nû

JI ALÛ DESTETA NIVÎSKARAN VE TÊT BELAVKIRIN

TRYCK: ARARAT TRYCK

P.O. BOX 7066
163 07 SPÅNGA
SWEDEN

Postgiro: 420 4506 - 2

Sal 2

HEJMAR 21

Oktober 1987

Biha 10 skr.

Namek vekirî ji welatên Sosyalîst re

Hawar

Nivîskar û şaiêrê Kurd mamosta Mehemed Resûl Hawar namek ji me re şandîye, em ji li gor rêya demokratîk ya ku me daye ber xwe dê bela bikin.

Ne dûre ku hindêk kes bêtên, çima yek kes bi namekê dê bikare bala berpirsiyaran rakêşe li gor wan gileyên yên ku ew di nama xwe de bike û ew bêjin, ma ew name de çi bike û kî dê bixwîne! diyare tu awinê sar diqutî.

Ez jî dibêjim: Ne dûre dema pirsyarek biçûk ji alê zaruwekî bête kirin, ew bibte egera destpêkirinê ji bo bal kêşana kesên mezin ji ber naveroka wê pirsyarê ku ne dûre giring be.

Ev name renga yek ji wan nama be, yên ku nivîskar bi tenê baweriya xwe der dixê bêt çepdan û xwarkirin. Ji mêje ev pirsyarek di serê mînda û ez bendî û girftar û çaverêyê wê me ku bersîvekê wergirim li gor wê ku hindî me bihîste û dibihîsîn, welatên piştigirên gel û welatên bindest heya nuha kêmasî ne kire ji bo dikariya gelên bindest.

Erê gelo, çima ew li hember pirsarê gelê Kurd û ew derd û kovara bi ser têt bê dengî? Ku roj bi roj zulma dijminan li ser zêde û dijwar dibe.

Bi rastî ew pirsyar û giliyên ez divê namê de di kim, ne bi tenê ji minin, lê ew di dilê her ronakbîrê Kurd dane. Hindêk hene ku car bicar wan giliyan di bîn û yên din hene ku bi tinê di dil de di kelîn, û ji bo ku ew (Muztehim) bit, ew xwe kerr dike û carna jî dema rûbir û wan pirsarê dibe, ew jî xwe re bersîvek ne rast der dixê û xwe jî wê gējiyê dūr dixê. Bêgoman mebesta min li vir ne ew bersîvên yên ku xudanê wan bi tenê ji bo kêma kirina navî dibêje ku helbet bêdengî li hember wê jî nabe.

Evro bi tinê milletê Kurde ku hin boş û xwedî welatek hind mezin ku kolonyal maye û perçe perçe ye û li her perçekê de, rijemek bi hemû şewên hovetî û faşîst hukum lê dike. Û gelê Kurd heya îro bi hizaran giyan gorî kirine û di xebata dijî empiyalîzmê şer kiriyê tûşî hezar rengên derdeserî û mal wêranî û derbiderî bûye. Mixabin evro welatê Kurdistan bi agir dikele û ew di devera rojhilata navîn de ketiya navbera neft û agir.

Ku dūr nine bûna agirêk biçûk bibte egera sotina hemo deverê, ku gerek ew agir peyda nebe. Eger ew bawere heta hedeke rast jî be, wê çendê li wê geline ku ew tirs ji di derve û xwe bêdeng bi kin, û gerek her ew tişt li ber çav be nek her kurd bibin bizotê sotina wê bêdengiyê ku ew jî her ji pîlanên empiyalîzmê ye daku kes destê alikariyê ji gelê kurd re dirêj neke.

Milletê Kurd bi wefayê û qenciya kesê ji bi nabe. Lê ji ber ku ew du caran birijîtiye, gerek li wî negirin eger hat û dilê wî gazinde ji wan kesan kir yên ku ew jê hêviye û lê ew li hewara wî nahên. Gelê Kurd bi çavê xwe dibîne û di bihîse ku gelên din yên bi hizaran milan dūrin, lê ew çavê xwe li wan dikin û alikariya wan dikin ji bo serbixwe bin û bi kovar, rojnâme, izge (radio) û Konfiransên nav dewletî dengê alikariyê ji wanre bilind dikin.

Peywandiya tevgera Kurdî di gel welatên sosyalişt, ji dema Şêx Mehmed têt, dema wî di sala 1923-an de name ji şorişgerên Oktoberê re şandî û her di wê salê de ew name di rojnâme (Piravda) de belave kir. Di wê namê de Şêx Mehmed şorişgerên Oktoberê bi rêberên rizgariya gelan hesab dike û daxwaza alikariyê ji wan dike.

Bila em xwe ji wî behsî la nedin, çunke ew behs ji bo Kurdistan zor diltezî-ne û encamê wê jî wek encama ev ro bi ser hat ku eşkera rijemek din ya dijî gelê Kurd ew alikarî bidest xwe anî ku Kemal Atatürk di dema xwe de bi dest anî bû.

Di serê duwem yê cihanê de, carek din hêvi di dilê Kurdistan de geşbû bi danana komara Mehabad, paşî ew bi ew jî 20 kuştî û bin ax kir, Barzanî necar bûn xwe gihande rûsî û heta temoza 1958-an li sovyet man. Di dewrûberên Komara Mehabad û Azîrbêcanê de vekirina radiowa Yêrîvanê hîviyek din xiste dilê Kurdistan ku ew pirograma xwe bi sîroda (Ey reqib her mawe qewmî Kurd ziban) dest pê dikir. Li bîra mine heku me di kuncên bêdeng ve guhdariya wî dengê azadî dikir bi zimanê Kurdî. RZ

Kurd li Sûrivê

Herçend hejmara kurdan li Sûriyê digehte yek mîlyon, lê kovar û rojnâme Kurdî kêma awiran li Kurdên Sûriyê diden. Ji bilî ku ew ji mafên siyasi, ferhengî bê behrin, ev 25 salin jî ku nizikî sê sed hezar Kurd ji mafê hevvelatî jî bê bahrin, her wek di serjimardina 1962-an de xweya kirî. Siyaseta bi Erebb kirina deverên Cezîrê û parêzgeha Heseke ji serdemê hatina Komara yekgirtî ya Erebbî 1958 de peyda bûye. Lê piştî têkçûna wê yekgirtinê, hukmeta nû ya sûriyê ku nûnera burjûwaza mezin a Erebbî bû, bîra hindê kir ku ew kurdan ji Kurdistanê veqetîne û wan li cihê din kom bike, bi hindê şûtkî kemer erebbî li sinorê Sûriyê, Tirkiyê û Iraqê çêkir. Her bo wê çendê ku ew kurdên wan devera bi biyanî hesab biken, wan li sala 1962 serjimerek newextî çêkir û li gor wê Kurdên wê devere bi hevvelatîyên Sûri ne hejmartin lê ew biyanî hesab kirin ku ji Tirkî û Iraqê hatine. Di wê serjimarê de 100 hezar Kurdên Cezîrê kirin biyanî û di hindêk binemalan de kurek sûrî û yê din biyanî bû.

Di sala 1963-an de hizba Baas a erebbî hukim bi destê xwe girt û siyaset a kole kirina netewî da ber xwe. Wê demê dewleta sûrî zor hewidan kirin ji bo çûlkirin, navguhrîna gundên Kurdistanê û guhestina Kurdan û danana ereban li wan cîyan. Sala 1966-an hukmetê pîlanek nû da ber xwe ji bo dūrxistina kurdan û bê behre kirina wan ji mafên hevvelatî. Rojnâme (El-Munazil) organa nepenî (Sirrî) ya seroketiya hizba Baas a erebbî di hejmareka xwe de di nava meha çîleya yekê di li jêr navê (pirojektê çandinî yê dewletî) vekolînek belav kir ku çen berpirsyarên hizba Baas ew amade kirin, bi hûrî û kûr û bi jimare behsa zevî, xelk, gundan û pîlana hukmetê dike ku ew bixwe pîlanek li dijî Kurdên devera Cezîrê.

Di wê vekolînê de gotiye: Piraniya xelkê devere erebbî lê hinek yên ne erebbî ji Tirkiyê û Iraqê hatine ji bo Israîla duwem dirust ken. Di sala 1939-an de Kurd hatine wir û wan feyde ji alozyên di navbera eşîrên (El-Bekare) û (El-Bohemdan) û (Elbohmeişîre) wergiriye (Şehir) jî piştî Kurdan ji bo hindê girtiye. Di wê vekolînê de hatiye: "Kurd hewil diden ew dewletek netewî ji xwe re danin". Lew em dixwazin ji bona parastina erebatîyê van êngavan havên:

- 1- Rê nêden xudan milkan ku ew zewiyên xwe bikêlin û erdê wan jê wergrin.
- 2- Dezgehên başkirina çandinê nexşa ji bona pivana erdî danin.
- 3- Nêzikî 4000 binemalan ji cihên din binin û erdî bidin wan. Paşî ew dibêje: "Di nivîsînê dewletê de 250 hezar kes wek biyanî hatine tima kirin.

RZ

Bilindbûna Teror

Stêfka Pirvanova

Nûnerê noçevaniya Aşutêt prês di van heyaman de seredanek kire devere Kurdî li jêriya rojhilata Enadolê. Ew çû gundê (Totepe) û digel Yusifê Hacî yê cutkar hevpeyvîn kir. Cutkari jî nûnerê navçevaniyê re got: "Bi tinê em daxwaziya jinek baştir dikin, erê hûn dikarin binivîsin ku me pêtû bi rê û barên nû heye"? Bêguman pêviyatiya Yusifê Hacî û hevalên wî û xelkê 3 hezar gundên Kurdistanê Tirkiyê ne ber rê û barin.

Nûnerê Aşutêt prês dinivîse:

"Cutkar bi pez û hêwanê xwe re di xaniyên kevn û ji heriyê çêkiri de dijîn. Piraniya gundan ne kareb heye û ne jî gund xwedî kêmtirin mafên jiyân ne. Em li vî gorî dikarin li jin û saxlemiya gundiyan mêze kin. Lew serbazek dibêje: "Gerek karê me koçeriya şaristani be nek leşkerî". Helbet gotina vî perpîrê leşkerî li dijî baweriya karbidestên Enqere ye.

Nûnerê Alotêt prês dinivîse:

Rijêma Tirk dixwaze gelê Kurd ji nav bibe, lew ziman û nivîsîn bi Kurdî Tirkiyê qedexeye. Kar bidestên rijêma di navçek fireh de jêvên giran ji bo bindest kirina Kurdan bikar tinin, lew wan di devere Kurdî de serûberê leşkerî di çîwar wilayetên Kurdî de dom dike. Lê di sê wilayetên din de serûberê "Hukmê urfî" bikar tîne.

Di dema heft salan de heta niha kiryarên leşkerî berdewamin, wek yên vî dūmahiyê li jêriya rojhilat.

R.3